

Valkonauha

1/2021

**Millainen olisikaan
#SuomillmanNaisia?
s. 23**

**Mitä kuuluu,
Pia Perkiö?
s. 28**

**Pääsiäisiloa
kukkasin ja sanoin s. 14**

Valkonauha 1/2021

Pääkirjoitus	3
Liitto ja paikallisyhdistykset toimivat	4
Australian Valkonauhan terveiset	7
Hengellinen kirjoitus	9
Aurora-hankkeen ensimmäinen vuosi	10
Toivoa ylläpidetään yhdessä	12
Pääsiäisiloa kukkasin ja sanoin	14
Oiva aivojumppa	17
Kirjaviisaat	18
Miten käy vapaaehtoistoiminnan uusissa rakenteissa?	19
Hannelen tarina	21
Millainen olisikaan #SuomillmanNaisia?	23
Muutoksen matka	25
Mitä kuuluu, Pia Perkiö?	28
Jaakko S. Ketolan kotitalon kertomaa	30
Koronan näkymätön varjo	32
Elämän voimana luottamus	34

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto
Toimituksen osoite:
 Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
 puh. 091351 268
 www.suomenvalkonauhaliitto.fi
 irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi
Päätoimittaja: Sinikka Vilén
Toimitussihteeri: Irja Eskelinen
Toimituskunta: Tarja Heino, Marja Kariluoto, Päivi Kokkonen, Paula Kupias, Arja Laiho, Anna-Mari Laine, Tuulikki Perho, Pirjo Sipilä, Hannele Töyry
Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella
 Lehti ilmestyy neljänä numerona
 Tilaushinta 20 euroa vsk
Painopaikka: Eräsalon Kirjapaino Oy, Tampere
 ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)
 ISSN 2242-0045 (verkkójulkaisu)
Etukannen kuva:
 Saara Vaherjoki-Honkala

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia.

Pankkiyhteys: Danske Bank IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Sinikka Vilén, erityisdiakoni (eläk.)

Varapuheenjohtajat

Kotihoidon ohjaaja (eläk.) Elli Martikainen
 Ostoassistentti Tarja Heino

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä
 Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
 puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

Suur-Helsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti
 Luotsikatu 4 E, 00160 Helsinki

Valoa ja ystävyyttä kevääseen

*”Ystävyyys on kuin pikkuinen ukko,
 jolla on taskussa avain ja lukko.
 Sillä se sitoo ystävät yhteen,
 niin kuin maamies pellolla lyhteen”.*

Näin lukee 50-luvun alkuvuosina, kansakoulun ensimmäisillä luokilla kierrättämässäni Muistokirjassani. Kirjoihin oli tapana kerätä luokkatovereilta runoja, lauseita tai muita tekstejä. Kirjallisen tuotoksen viereen kirjoittaja liimasi yleensä jonkun kauniin kiiltokuvan.

Takanamme on raskas, erilainen vuosi 2020. Ajankohtaisen kyselyn mukaan lähes joka kolmannella suomalaisella ei ole tällä hetkellä ainoatakaan ystävää, jonka kanssa jutella ja jakaa ajatuksia tai olla vain, vaikka ihan hiljaa. Luonteva hiljaa olo vaatii paljon, mutta se voi olla aidompaa ja syvempää läsnäoloa kuin muodollinen tai pakonomainen puheen tuottaminen. Tänä päivänäkin kaivattaisiin kovasti kyseistä maamiestä, jolla olisi se avain ja pikkuinen lukko, jolla se sitoisi kaikki ystävyydet yhteen ja meidät ihmiset yhteyteen toistemme kanssa.

En tiedä, mitkä ovat olleet Sinun ja läheistesi tilanteet aikana, jolloin arkeemme

on mahtunut monta määräästä, suosituksista ja rajoitusta? Itse olen helpottanut synkkyyttä ja vuoden pimeintä aikaa kynttilöiden valolla. Kynttilällä on ihmeellinen vaikutus; ilman liekkiä se on kylmä, eloton ja etäinen. Ikään kuin se olisi sieluton, vailla sanomaa. Mutta, kun sytytämme sen, liekki kertoo aina jostakin. Pidetään mielenmaisemamme liekit palavina.

Toivon kevään valoa, voimia ja terveyttä Sinulle ja läheisillesi.

Siunattua ja Hyvää Vuotta 2021!

SINIKKA VILÉN
 puheenjohtaja

Uudet hallituksen jäsenet esittäytyvät

PÄIVI MÄÄTTÄNEN, varajäsen Hämeenlinnasta

Eräs tilintarkastaja oli vinkannut, että teen yhdistysten kirjanpitoja, ja taisi olla vuosi 2014, kun silloin Hämeenlinnan Valkonauhan puheenjohtaja otti minuun yhteyttä, ja siitä minun matkani Valkonauhassa alkoi.

Olen vakipäivätoimissa va-kuutusyhtiössä ja oma toimini minulla on ollut parikymmentä vuotta. Nyt minulla on muutaman yhdistyksen talous ja kirjanpito hoidettavina ja olen yhden yhdistyksen puheenjohtaja.

Perheeseeni kuuluu puoliso ja kaksi aikuista poikaa. Puolisoni on Hämeenlinnan kaupungin palveluksessa. Vanhempi poikamme valmistui teolliseksi muotoilijaksi viime kesänä, on töissä ja asustaa Rovaniemellä. Nuorempi tekee nyt lopputyötä ja valmistuu tänä keväänä teolliseksi muotoilijaksi, ja asustaa tällä hetkellä kotona ja

Lahdessa. Me asumme Hämeenlinnan Sairiossa 50-luvun rintamamiestalossa.

Seuraan innokkaasti jääkiekkoa, neulon sukkiä, ompelenkin joskus sekä teen puukäsitöitä.

Puolisoni kanssa yhdessä harrastamme retkeilyä, euroviisuja, keski-aikaa ja matkailua.

Mukava päästä näkemään arvokasta valkonauhutyötä laajemmasta kulmasta.

Päivi Määttänen

SUSANNA GRÖHN, varajäsen Tampereelta

Tähänastisen elämänpolkuni 55 vuoteen on mahtunut lukuisia riskeäviä polkuja ja valintoja.

Valkonauhan kanssa kohdasimme noin kolme vuotta sitten, kun ilmoittauin mukaan Tampereen Valkonauhan järjestämään seminaariin. Tuohon seminaariin en päässyt osallistumaan, koska viides lapsenlapseni päätti syntyä juuri kyseisenä lau-

Susanna Gröhn

taina ja famua tarvittiin lastenhoitoapuun.

Kiitos siitä, että te valkonauhasisareni piditte minusta kiinni ja aktiivisuudellanne veditte mukaan toimintaanne. On ollut suuri ilo ja kunnia saada tutustua teihin ja Valkonauhaliittoon, jonka arvot voin täysin allekirjoittaa.

Synnyin vanhempieni toisenä lapsena perheeseen, joka asui Helsingin Ruskeasuolla.

Vietin lapsuuteni ja nuoruuteni pääkaupunkiseudulla. Oulunkylän vanhassa kirkossa vuonna 1989 sanoin ”Tahdon”. Perheeseemme syntyi kymmenen vuoden aikana viisi ihanaa lasta. Elämämme kaikki ulkoiset tekijät olivat kohdillaan, mutta sisäisesti koin enenevässä määrin huolta ja levottomuutta. Lopulta tuska ja ahdistus kävivät ylivoimaiseksi, joten päädyimme avioeroon reilun 11 avioliittovuoden jälkeen.

Viiden lapsen yksinhuoltajana sain kokea Jumalan ih-

meellisen rakkauden ja huolenpidon. Koen olevani siunattu ja rakastettu häpeästä ja syyllisyyden tunteista huolimatta. Tänä päivänä olen kiitollinen ja onnellinen seitsemän lapsenlapsen isoäiti.

Työelämän ja vapaa-ajan tasapainottaminen on välillä haastavaa. Toimin suomalaisen pörssiyrityksen kiehtovassa kansainvälisessä toimintaympäristössä credit controllerina. Viikonloppuisin ehdin harrastaa minulle mieluisia asioita: musisoimista, luonnossa liikkumista

sen antimista nauttien yhdessä suomenlapinkoirani Sasun kanssa. Suurin iloni on vietää aikaa lasteni ja lastenlasteni kanssa.

Yhdistystoiminta ei ole minulle entuudestaan tuttua, joten odotan oppivani uusia asioita. Toivon, että voin omalta osaltani antaa panokseni tässä luottamustehtävässä. Aika näyttää mitä se konkreettisesti tasolla voi olla. Nöyrin ja kiitollisin mielin jatkan matkaa kanssanne rakkaat valkonauhasisaret.

Kutsu kevätkokoukseen

Suomen Valkonauhaliitto-Förbundet Vita Bandet i Finland ry:n sääntömääräinen kevätkokous järjestetään hybridikokouksena **lauantaina 24.4.2021 klo 12.00 alkaen etäyhteydellä Paasitorin Juho Rissanen -tilassa**, osoitteessa Paasivuorenkatu 5 A, 00530 Helsinki. **Suomen Valkonauhaliiton hallitus suosittelee jäsenille etäosallistumista.**

Kokouksessa päätetään sääntöjen mukaiset asiat ja lisäksi valitaan hallitukseen varsinainen jäsen 24.4.2021–31.12.2021 väliseksi ajaksi.

Kokoukseen osallistuvien tulee ilmoittautua **perjantaihin 16.4. mennessä** liiton toimistoon puhelin 09 1351 268 tai 044 587 44 52 ja samalla ilmoittaa osallistuuko etäyhteydellä vai paikan päällä. Ilmoittautumisen voi muuttaa etäosallistumiseksi 23.4. klo 12 asti soittamalla liiton toimistoon tai sähköpostilla irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi TAI nina.hurtamo@suomenvalkonauhaliitto.fi.

Kokouksen tekninen- ja turvallisuusohjeistus on luettavissa liiton kotisivuilla ja annetaan tiedoksi myös henkilökohtaisesti ilmoittautuville. Aikaisemmasta poiketen yhdistysten kokousedustajien valtakirjat lähetetään etukäteen perjantaihin 16.4. mennessä sähköpostiosoitteeseen irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi. Mikäli valtakirja toimitetaan postitse liiton toimistoon (Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki), varmistathan että postitat valtakirjan hyvissä ajoin. Valtakirjoja ei tarkasteta kokouspaikalla. Lämpimästi tervetuloa!

Sinikka Vilén puheenjohtaja	Irja Eskelinen pääsihteeri
--------------------------------	-------------------------------

Ensimmäinen naisen kirjoittama suomenkielinen naisen elämäkertaa Oulun Valkonauhasta

115 vuotta sitten Suomen Valkonauhaliiton sihteerin **Maria Stenrothin** vierailu innosti säätyläisnaisia mm. opettajia ja taloudellisesti hyvin toimeentulevia naisia perustamaan oman paikallisen Oulun Valkonauhayhdistyksen. Ensimmäinen puheenjohtaja **Lydia Hällfors** kirjoitti omasta elämästään muistelmat ensisijaisesti lapsilleen. Tämän ensimmäisen suomen kielellä kirjoitetun elämäkertateoksen toimitti **Helmi Krohn** vuonna 1924. Teos sisältää Hällforsin elämän ajanjakson vuosina 1914–1918.

Naisten kirjoittamisperinne on jatkunut. Oulun Valkonauhayhdistyksessä ovat omasta elämästään kirjoittaneet ainakin **Marja Rysä** ja **Anu Sandelin**. Toivon, että halu kertoa omasta elämästään eleyssä kontekstissa jatkuu.

1900-luvun vaihteessa niin Oulussa kuin muuallakin Suomessa lisääntyi taloudellisen ja sivistyksellisen toiminnan kausi. Kansallinen herääminen aktivoi naisia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja toimintaan. Oulussa perustettiin Valkonauhan lisäksi useita hyväntekeväisyyteen perustuvia naisyhdistyksiä. Monet aktiiviset naiset toimivat useissa yhdistyksissä, sillä pyyteetöntä auttamistyötä riitti erityisesti naisten ja lasten elinolojen parantamiseen.

Oulun Valkonauhayhdistys perusti naisille turvakodin jo vuonna 1907 ja sen jälkeen ra-

Lydia Hällfors (ent. Wegelius os. Bergroth) Lydia Bergroth 18-vuotiaana.

LYDIA HÄLLFORSIN KIRJASTA ÄIDIN MUISTELMIA

hoitti mm. naispoliisin vakanssin palkkakuluineen, naisten yömajan, lainakirjaston, naisten työnvälitystoimiston, harjoitti rautatielähetystä, palkkasi puutarhaneuvojan ja aloitti nuorten jaoston nimeltään 'Sukkapuikot'. Nykyisin suurin osa näistä toiminnoista kuuluu valtion ja kuntien lakisäätöisiin tehtäviin. Lähimmäisen auttamiselle on aina tarvetta, joten Valkonauhan toiminnalle on kysyntää niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Oulun Valkonauhan vahvat perinteet ja arvot ohjaavat nykypäivänkin toimintaa. Työmuodot ovat mukautuneet ja muuttuneet ajan ja yhteiskunnallisen kehityksen mukana. Nykyisen toiminnan ydin on jokaisen ihmisen yhdenvertainen arvo ja lähimmäisen hyvinvointi. Se koostuu mm. hyväntekeväisyystapahtumista,

Kirjailija Helmi Krohn

vähävaraisten auttamisesta erityislanteissa, erityisnuorten ja vankien opiskelun tukemisesta ja kannustamisesta stipendein, päihteettömyyttä tukevan materiaalin jakamisesta eri kouluille, vanhusten virkistystapahtumista ja seminaareista. Työtä tehdään ja tapahtumia toteutetaan myös yhteistyössä eri yhteisöjen kanssa. Toimimme myös tukijäsenenä paikallisten, syrjäytymisuhan alla olevien nuorten asumisen järjestämisessä ja avustamisessa itseenäiseen elämään.

Kotimaisen ja paikallisen avustustoiminnan ja hyväntekeväisyyden lisäksi tuemme ulkomailla tapahtuvaa naisten ja lasten kouluttamista kummitoiminnan ja Naisten Panekin kautta.

Lisätietoa historiasta, toiminnasta ja yhdistyksen vaikuttajaisista:

www.oulunvalkonauha.fi

www.naistenaani.fi - monet

Valkonauhassa vaikuttaneen Naisten ääni -kirjoitukset ovat Irja Eskelisen kokoamia

Marja Rysä: Elämää ja koulua - Elämäkoulua (2017)

Anu Sandelin: Sinun siivilläsi (2016)

ARJA LAIHO

Kirjoittaja on Oulun Valkonauha ry:n sihteeri.

Valkonauha toimii

kansainvälisesti

AUSTRALIA

Australian Valkonauhan terveiset

Australian Valkonauhan emerita puheenjohtaja Ellen Chandler kirjoittaa järjestön Uutiskirjeessä:

Laulussa *Oi niitä aikoja*, toivotaan mahdollisuutta kokea menneitä päiviä uudelleen (Those were the days my friend, we thought they'd never end). [Suomeksi laulun teki tunnetuksi **Päivi Paunu** omalla tulkinnallaan.]

Katsoessamme Australian Valkonauhan historiaa, näemme upeita ja loistavia päiviä. Tuoloin jäsenmäärä oli suuri ja jäsenistössä oli kaikenikäisiä ja vuosikongressiimme kokoontuvat naiset täyttivät kaupungin suurimman kirkon ääriään myöten.

Ne olivat aikoja, jolloin ylettiin suuriin saavutuksiin kuten naisten äänioikeus, naispoliisien kouluttaminen ja ensimmäisten päiväkotien avaaminen työssäkäyvien äitien pienokaisille. Meidän on muistettava, että nämä edistysaskeleet eivät toteutuneet helposti. Niistä tuli menestystarinoita ankaral-

la käten ja sydämen työllä, unohtamatta rukousta. Valkonauhalaiset tunnettiin sinnikkäinä toimijoina. Kun paikallinen poliittinen toimija kuuli jäsentemme pyytävän tapaamisaikaa, kerrotaan hänen kysyneen: "Mitä he nyt haluavat?"

Valkonauha oli muutoksen eturintamassa ja erittäin tietoinen monista yhteiskunnan ongelmista. Muutoksia on tapahtunutkin valtavasti. Naiset, jos haluavat, voivat nyt kuulua moniin organisaatioihin. - Jos vain onnistuvat löytämään päivistään vapaita tunteja. Avuksi on tullut myös digitalisaatio tarjoamalla virtuaalisia verkostoja.

Käymme nyt kovaa kilpailua naisten ajasta. Pystymmekö esittelemään Valkonauhan aikaa ja vaivaa ansaitsevana organisaationa? Voimme keskittyä erityistoimiin profilimme parantamiseksi tässä kilpailussa? Emme voi nähdä tulevaisuuteen, mutta voimme kuitenkin valmistautua. Vaikka Valkonauha on Australiassa edelleen varsin aktiivinen järjestö, tu-

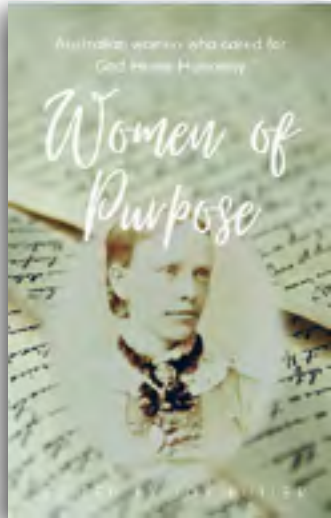

Ellen Chandler

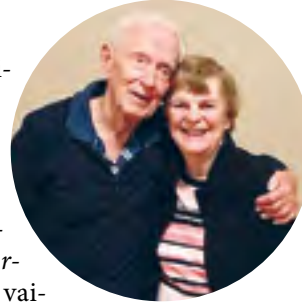
Joy Butler on nykyinen puheenjohtaja.

lisi meidän kehittää valmiussuunnitelma toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Australian Valkonauha julkaisi teoksen *Women of Purpose*, jossa esitellään yli 30 vaikuttajanaista. Kirja on omistettu Australian Valkonauhan emerita puheenjohtaja **Anne Bergenille**, joka on toiminut sitoutuneesti myös Valkonauhan maailmanliiton luottamustehtävissä.

Anne ja Roger Bergen

ELLEN CHANDLER
(suom. Irja Eskelinen)

Pääsiäisenä

*Tuli Eräs ja voitti tuonelan
ja mursi salvat sen.
Valo kirkasti kuilut kuoleman,
valo ylimaallinen.*

*Soi pääsiäisriemua piiri maan
ja taivas päällä päin:
Eräs kuoleman vangit saatossaan
vie valoon, elämään!*

LAURI POHJANPÄÄ

PIXABAY

KATI PIRTTIMAA

Valo, vaellus ja elämä

Alkuvuoden hienoimpia asioita on lisääntyvä valo. Helmikuun alussa yleensä huomaat, ettei olekaan enää pilkkopimeää kaiken aikaa, päivä pidentyy, ensin huomaamatta, ja sitten vauhdilla. Päivä päivältä, viikko viikolta valo lisääntyy ja kevät pyrkii esiin. Huhtikuun alussa talvi on jo lähes takana ja kevään merkit selvästi näkyvissä. Lisääntyvä valo herättää luonnon, roudan sulamisen myötä kasvit työntyvät maasta esiin ja uhkuvat elinvoimaa. Vähitellen kevät saa otteen, ja kesällä valon määrä näillä pohjoisilla leveysasteilla on suorastaan yltäkyläinen. Ympäriämme valo saa aikaan uutta elämää, pursuavaa kasvua.

Ihmisen elämässä tuntuu toisinaan olevan toisin. Kun elämässä on pimeyttä, väsymystä ja pysähtymistä, tulee helposti pelänneeksi valoa. Valo ei synnytkään elämää, vaan tuo näkyviin haavat, rosot ja rikkinäisyyden. Näkyviin tuleminen on vähintäänkin noloa tai jopa häpeällistä. Elämän kipeitä asioita on helpompi piilottaa, ne mielellään jättäisi pimeään ja routaan. Koteloisi piiloon. Tekee mieli jäädä syrjään ja yksin.

Entäpä jos ottaisi mallia luonnosta? Antaisi valon ja lämmön sulattaa roudan, valaista pimeätkin loukot, antaisi herättää henkiin? Luottaisi siihen, että kipeän esiintulo ei romuta vaan vapauttaa, tekee kokonaiseksi ja antaa uuden suunnan? Sielun roudan alla uinuu elämä, aivan niin kuin tulppaanin sipuli ja ruohonsiemen uinuvat talven kylmässä. Kevään aurinko, sen valo ja lämpö herättävät ne uuteen elämään ja kasvuun. Jumalan rakastava katse ja toisen ihmisen hy-

väksyvä lämpö voivat herättää sielun roudan alta uuteen kasvuun. Vähitellen, niin kuin sulavan maan uumenista, voi versoa uutta. Puhjeta silmu ja hento kukka, joka kurottautuu kohti valoa. Valon voimistuessa se kasvaa ja aukeaa. Ihminenkin voi sulaa ja versoa uutta.

Kevään valo houkuttelee esiin, se antaa tilaa ja aikaa. Ei tarvitse olla heti valmista tai täydellistä, vaan pienestä alusta kehittyy vähitellen kaunista ja ihanaa. Lisääntyvä valo kasvattaa ja saa näkemään, niin oman itsensä kuin ympäristönsäkin. Valoisassa näkee myös eteensä, ja voi enemmän kuin aavistella sitä, minne polku johtaa. Valoisassa maastossa vaeltaminen on lopulta helpompaa kuin pimeässä hapuilu. Ja jos tiellä on tarkoitus kääntyä uudesta risteyksestä, sen ohi ei tule kävelleeksi, kun näkee, mihin kulkee.

Luostariperinteen mukaisessa päivärukouksessa on vuosisatojen ajan vuorolaulussa laulettu: ”Minä saan vaeltaa Jumalan edessä, siellä missä on elämä ja valo”, psalmista 56 olevaa jaetta. Miten syvä viisautta onkaan kulkenut luostarien asukkaiden mukana päivittäisenä muistutuksena. Vaellus, valo ja elämä kuuluvat yhteen. Valoisassa elämä versoo uutta, ja valoisassa jaksaa vaeltaa eteenpäin.

*Kirjoittaja on
pastori, Helsingin
Tuomasihteisö ry:n
toiminnanjohtaja.*

JANI LAUKKANEN

Aurora-hankkeen ensimmäinen vuosi

Mikkelissä käynnistettiin vuoden 2020 alussa STEA-rahoitteinen hanke, jonka tehtävänä on tukea päihteitä käyttäneitä odottavia tai vauvojen äitejä päihteettömään arkeen sekä vahvistaa lapsen ja äidin välisen turvallisen kiintymyksen kehittymistä.

Suomessa syntyy vuosittain noin 3600 lasta, joiden äiti on raskauden aikana käyttänyt päihteitä. Äidit usein emivät avun hakemista ja vastaanottamista, koska päihteiden käyttöön raskausaikana liittyy voimakas häpeä ja pelko lapsen menettämisestä. Äidit itse ovat saattaneet kokea omassa lapsuudessaan huono-osaisuutta ja turvattomuutta. Aurora-hankkeen tavoitteena on estää päihteiden käyttöön ja huono-osaisuuteen liittyvää ylisukupolvisuutta tuemalla vanhemmuutta, turvallisen kiintymyksen kehittymistä ja päihteetöntä arkea. Hankkeessa pyritään hyödyn-

PIXABAY

tämään raskauden ajan herkyyskausi elämänmuutokseen ja voittamaan mielihyväreseptorit päihteiltä lapselle. (Stern 1998, Broden 2006)

Hankkeen pohjaksi karotettiin palveluiden tarvetta Mikkelissä ja lähiympäristössä sekä laadittiin yhteistyölle suunnitellut yhdessä Es-soten (Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän) HALSO-poliklinikan,

pikkulapsipsykiatrian ja neuvolan kanssa.

Aurora-hankkeen tarkoitus on ollut tarjota julkisten palveluiden täydennykseksi ryhmämuotoista toimintaa, mikä mahdollistaa äitien luottamuksellisen vuorovaikutuksen keskenään. Ryhmätoiminta sisältää sekä ammatillisen ohjauksen että vertaistuen ja kokemusasiantuntijan tuen äideille. Ammatillinen ohjaus keskittyy sekä ryhmän toiminnan pitämiseen tavoitteellisenä että varhaisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tarkasteluun. Koulutetun kokemusasiantuntijan osuus on vertaistuen avulla raittisuuden edistäminen ja uskon vahvistaminen siinä onnistumiseen.

”Ryhmässä ammattilainen auttoi näkemään lapsen hymyn ja positiivisia kokemuksia lapsen kanssa.” Kokemusasiantuntija

Ryhmätoiminnan aloittamiseen valmistauduttiin Es-

PIXABAY

soten toimihenkilöitä, Isä erikoinen -toiminnan työnteekijöitä sekä muita yhteistyötahoja tiedottamalla ensimmäisen ryhmän alkamisesta huhtikuussa 2020. Ryhmän esitteet, jotka valmistuivat maaliskuun alussa, jäivät kuitenkin lähes käyttämättömiksi korona pandemian leviettyä Suomeen. Ryhmän aloittaminen tuli mahdottomaksi.

Pandemian estettyä ryhmän aloittamisen päätettiin kehittää muita vaikuttamisen keinoja. Yhdessä mainostojen kanssa tuotimme sosiaalisessa mediassa julkaitaviksi tarkoitettuja lyhyitä videoita (www.youtube.fi/Aurora-hanke), jotka suunnattiin sekä päihteitä käyttäville äideille että heitä kohtaaville ammattilaisille. Vapaasti käytettävissä olevien videoiden keskeisinä tavoitteina on välittää tietoa raskausajan mahdollisuuksista raitistua, roh-

kaista äitejä kertomaan avun tarpeistaan esimerkiksi neuvolassa, auttaa häpeän käsittelyssä sekä vertaistuen käytössä.

Häpeän merkitys päihteitä käyttävän äidin toiminnassa on noussut vahvasti esille työryhmään kuuluneen kokemusasiantuntijan ansiosta. Häpeällä päihteitä käyttävien ihmisten elämässä on usein pitkät juuret jo ylisukupolisesti. Siksi tämän tunteen merkitykseen kiinnitettiin huomiota sekä videoissa että Valkonauha-lehdessä julkaistussa artikkelissa (Himanan, Valkonauha 3/2020).

”Häpeän muuri estää paljon ennen kuin ymmärtää, että sen pystyy voittamaan. Sen jälkeen häpeän varjo ei ole estänyt olemasta hyvä äiti.” Kokemusasiantuntija

Kesän aikana mahdollisesti syksyllä alkavaan ryhmään ilmoitautui ainoastaan yksi

juuri synnyttänyt äiti. Hänet ohjattiin haastattelun jälkeen VIOLA-Väkivallasta vapaaksi ry:n järjestämään Kieppi-ryhmään. Aurora-ryhmän resursseja ja työnteekijöiden osaamista suunnattiin syksyn 2020 aikana tähän ryhmään muun muassa kiintymyssuhteen tarkastelemiseksi voimauttavan valokuvan -menetelmin. Äideille puolisoineen tarjottiin myös maksutonta pariterapiaa, jota kukaan ei kuitenkaan rohjennut käyttää.

Kesän 2020 aikana liikuntakasvatuksen yliopistolehtori, LiT, **Susanna Iivonen** Itä-Suomen Yliopistosta kiinnostui liikunnallisten menetelmien käytöstä niin ryhmän lasten kehityksen kuin äitienkin hyvinvoinnin edistämiseksi. Vuoden 2021 suunnitelmaan lisättiin hänen ohjaamansa äiti-lapsi-liikuntatuokioiden, joilla myös pyritään vahvistamaan vuorovaikutusta sen

lisäksi, että liikunta edistää lapsen kehitystä. (mm. Iivonen 2008)

Syksyn 2020 aikana Aurora-hankkeen työntekijät tekivät koulutusyhteistyötä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sote-alan kanssa. Kahden ryhmän opiskelijoille (yhteensä 62 opiskelijaa) tuotettiin yhden iltapäivän mittainen koulutus päihteitä käyttävän äidin kohtaamisesta, varhaisen vuorovaikutuksen edistämisestä ja raskausajan herkkyyksikauden huomioimisesta sekä voimavarojen vahvistamisesta. Käytännön työkaluna esiteltiin Babytrail -oppimispeli (BabyTrail-hanke), joka on kaikkien saatavilla verkossa. Koulutuksista opiskelijoilta ja ryhmien

opettajilta saadun palautteen mukaan koulutussisällöt vahvistivat tietoja perheiden kohtaamiseen. Erityisesti koulutetun kokemusasiiantuntijan koulutuksiin tuoma tieto ja näkökulma koettiin merkittävaksi.

Nyt koronarajoitusten jatkuessa on käyty neuvotteluita VIOLA-Väkivallasta vapaaksi ry:n kanssa toiminnan yhdistämisestä niin, että Aurora-hankkeen työntekijöiden osaamista suunnattaisiin Violan Kieppi-ryhmään. Kieppi on myös ammatillisesti ohjattu äitien ja lasten kolmesti viikossa aamupäivän ajan kokoontuva ryhmä.

Kirjoittajat ovat Aurora-ryhmän työntekijät.

Lähteitä

Broden, M. 2006 Raskausajan mahdollisuudet. Terapia-Säätiö

Himanen, E. 2020 Häpeä itsestä syö uskon mahdollisuuksiin. Valkonauha 3/2020

Iivonen, S. 2008 Early Steps -liikuntaohjelman yhteydet 4-5-vuotiaiden päiväkotilasten perustaitojen kehitykseen. Jyväskylän Yliopisto

Stern, DN. 1998 The Birth of a Mother. How the motherhood experience changes you forever. Basic Books

BabyTrail. Hankkeen toteuttajat Jyväskylän Yliopiston kasvatustieteen laitos, Family Support House Oy ja Caffeine Overdose Oy

toimilla ja rajoituksilla on kuitenkin ollut oma hintansa, eikä niiden negatiivisilta vaikutuksilta ole voitu välttyä. Erityinen huoli meillä on ollut niin lasten ja nuorten hyvinvoinnista kuin kasvaneesta yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä ikäihmisten keskuudessa. Talouden näkymät ovat olleet koko Euroopassa ja maailmallakin huolestuttavia, ja siksi suomalaisten työpaikkoja on haluttu kaikin keinoin suojella ja tukea kriisin yli. Valitettavasti koronan ikävät sivuvaikutukset ovat näkyneet monissa tilastoissa niin lisääntyneinä rikoksina, lastensuojeluilmoituksina, ammatillisen koulutuksen keskeyttämisinä kuin työttömyys- turvahakemuksinakin.

Vaikka usein on vuoden aikana tuntunut siltä, että kriisi ei ota loppuakseen, ovat monet asiat kuitenkin tuoneet toivoa haasteiden keskellä. Olemme selvinneet haasteista yhdessä keräämällä kaiken olemassa olevan tiedon ja taidon yhteen, ja luottaneet rohkeasti suomalaiseen osaamiseen ja asiantuntijuuteen monella eri sektorilla. THL:n asiantuntijat ovat olleet kaiken aikaa uusimman koron tiedon päällä, ja tiedottaneet siitä kansaa aktiivisesti. Lääketieteen ammattilaiset ovat arvioineet kiireellä käyttöön tulevia rokotteita ja niiden turvallisuutta. Talouspolitiikan osaajat ovat tehneet ennusteita elvyttämisen ja erilaisten tukitoimien tarpeista, ja arvioineet Suomen talouden näkymiä myös pitkällä aikavälillä. Lasten ja perheiden hyvinvointia tarkastellut asiantuntijaryhmä on muistuttanut meitä siitä, miten meidän tulisi erityisesti huomioida lasten kasvanut eriarvoistuminen kriisin jälkihoidossa.

Yhdessä olemme tehneet rohkeita päätöksiä ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi ja yhdessä olemme myös konkreettisesti toimineet tilanteen yli pääsemiseksi. Emme olisi onnistuneet näin hyvin ilman päättäväisyyttä ja yhteistyötä, jossa jokaisen ihmisen panoksella ja arjen toimilla on ollut merkityksensä. Vaikka päättäjät ovat joutuneet tekemään monia ihmisten arkea rajoittavia ja vaikeita ratkaisuja, he ovat

voineet luottaa ihmisten haluun sitoutua niihin yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toivoa olemme pitäneet yhdessä yllä vain luottamalla toisiimme.

Itselleni toivoa on lähestyvän kevään lisäksi tuonut mm. rokotusten eteneminen. Rokotukset ovat alkuhaasteiden jälkeen päässeet hyvään vauhtiin, ja Suomen rokotekattavuus kasvaa edelleen kaiken aikaa. Erityisesti riskiryhmiin kuuluvat ihmiset on saatu suojattua ja eturintamassa työskentelevien terveydenhuollon ammattilaisten rokotukset hoidettiin mallikkaasti. Heikoimpien suojeleminen on ollut kriisin hoidossa yksi Suomen tärkeimmistä linjauksista, meillä kaikista halutaan pitää huolta. Tämän linjauksen on syytä pysyä vahvana myös silloin, kun teemme päätöksiä koronan jälkihoidosta. Silloin huomio tulisi erityisesti olla niissä ihmisryhmissä, jotka jo

ennen koronaa olivat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa.

Hyvää ja toiveikasta kevättä!

Kirjoittaja on sosiaali- ja terveysministeri.

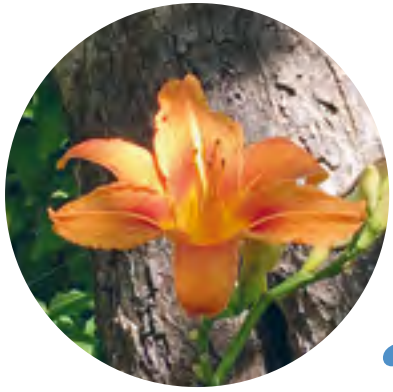
AINO-KAISA PEKONEN

Toivoa ylläpidetään yhdessä

Onneksi kevään tuntee jo monin aistein. Auringon valo näyttäytyy meille yhä useammin ja valonsäteiden lämmön tuntee jo iholla. Päivän pidetessä talitiainen tervehtii valoa tuulla laulullaan ja jääpuikkojen sulaessa räystäältä kuuluu tasainen tiputus. Luonto näyttää meille omalla esimerkillään, että on tullut aika herätä keväeseen pitkän

ja pimeän kauden jälkeen. Se muistuttaa meitä konkreettisesti arjen ja elämän kiertokulusta, jossa jokaista talvea seuraa aina uusi kevät.

Suomen tilanne on ollut yli vuoden kestäneen pandemian keskellä haastava, mutta ei missään kohtaa toivoton. Suomi on onnistunut toimissaan hyvin. Monilla suojaus-

SAARA VAHERJOKI-HONKALA

Pääsiäisiloa kukkasin ja sanoin

Seisoin eteläranskalaisen kirkon ovella. Madonna katsoi minua, kuin olisi hymyillyt. Hänellä oli valkoinen lilja käsissään. Yksinäinen lilja, tuo puhtauden, tahratomuuden ja neitsyyden symboli, joka on Neitsyt Marialle omistettu. Oli alullaan hiljainen viikko luterilaisittain, pyhä viikko katolilaisittain tai suuri viikko ortodokseilla.

Pääsiäisen odotus alkaa laskiaisesta, jolloin kristikunnassa monet kristityt laskeutuvat paastoon. Ennen pääsiäistä ja palmusunnuntaita Marianpäivänä juhlimme enkeli Gabrielin ilmestymistä Marialle, jolle ilmoitettiin lapsen syntymästä. Useissa taide-teoksissa enkelillä on kädessään valkoinen lilja tai se on asetettu suureen maassa olevaan maljakkoon. Liljalla oli viesti Marialle.

Marianpäivänä käytetään joskus myös valkoisia tulppaaneja, ruusuja tai hyasintteja, kun taas palmusunnuntain viesti lähestyy meitä palmunoksin tai pajunkissoin, jotka vihreinä ovat uuden elämän vertauskuvia. Palmunoksa on myös voiton symboli kertoen pääsiäisen voittoa kuolemasta. Vihreiden oksien aikaan tiedämme kevään olevan läsnä.

Hiljaisen viikon juhlapäivinä kohtaamme kukista pääosin valkoisia ja punaisia kukkia. Kiirastorstaina värit liikkuvat punaisten ja valkeitten kukkien välillä, mutta pitkäperjantaina viisi punaista ruusua muistuttavat meitä Jeesuksen vii-

destä haavasta. Punaiset kukat ovat yleensä ruusuja, jotka ovat ikuisen ja uskollisen rakkauden kukkia, mutta myös onnen ja jälleensyntymisen kukkasia.

Matkalla pääsiäisen iloon värit vaihtuvat. Vahva ja väkevä punainen muuttuu vaaleaksi ja myös moniksi muiksi väreiksi. Pääsiäisenä kukkivat pääsiäisliljat eli keltanarsissit. Pöydille nostetaan kodeissa valkoisia tasetteja, heleitä vaaleansinisiä helmihyasintteja, pääsiäisen keltaisia

hyasintteja, tuoksuvia valkoisia ja keltaisia liljoja ja väreissään leiskuvia tulppaaneja.

Tulppaaneilla on monta merkitystä. Niiden muoto symboloi kärsimyksen maljaa ja niiden viesti kertoo rakastajasta, joka uhrautuu toisten puolesta. Kaikki pääsiäisajan sipulikukat viestittävät elämän voittoa kuolemasta, ylösnousemuksen riemua. Iloa tuovat myös oksat, jotka alkavat vihəriöimään ja tarjoavat meille uskoa uuden syntymästä.

Pääsiäisen sanat tarjoavat meille valoa myös sanoin. Eräässä runossa nousee maasta ilo:

*”Kylmästä mullasta
Katumuksen värissä
Virkoaa krookus.
Lumi – siinä vieressä
Loistaa iloa.”*

Anna-Maija Raittila lähestyy pääsiäisyötä sanoin, joissa narsissien puhtaus puhuu omaa kieltään:

*”Kätesi sykkii kättäni vasten.
Narsissit huokuvat, hohtavat vedessä.
Terältä valahti kasteen pisar.
niin kuin rukous sieluistamme,
itku silmistä kuumista, sisar!”*

Niilo Rauhalan pääsiäisrunossa loistavat kirkkaus ja tuoksuivat kanervat.

*”Pääsiäisen kirkkaus
kokoaa minut portaille
kuuntelemaan.
Joku on lähtenyt.
Syyspuron laulu punaisten kanervien välistä
kohonnut pois kuin pakeneva siipi.”*

Niilo Rauhalan toinen pääsiäisruno johdattaa ylösnousseen Jeesuksen haudalle ja valoisaan pääsiäisaamuun:

*”Vaan haudasta loistaa kirkasta valoa
Marian kyyneliin,
kun enkelit kysyvät lempein äänin:
'Miksi nyt itket niin?'”*

Pääsiäisen keskellä ihminen on keskellä elämän ja toivon ihmettä, jota on kuvannut **Helvi Juvonen** runossaan Jumalan kirkko:

*”Olin keskellä kirkkosi laivan
Ja pieneksi haihtunut aivan.
Olin eläin ja kääpiöpuu
Ja korva ja auennut suu.”*

Pääsiäisen hehku nousee surusta iloon sanoissa ja kuvissa. Sen värit ovat aina kirkkaat ja täynnä voittoa ja toivoa paremmasta tulevast. Sen tuoksu voimistuu suurinta juhlaa lähestyttäessä, mikä toteutuu suurella, siunatulla yhteisellä pääsiäisateriaalla juhlayön tunteina narsissien ja liljojen täyttämien pöytien äärellä.

*Kirjoittaja on FM,
taide- ja kulttuuri-
historioitsija.*

Oiva aivojumppa

Oiva aivojumppa on Valkonauhan lehden uusi palsta. Helsingin Valkonauhan tiloissa Bulevardilla on toiminut Kielipähkinä-ryhmä, jossa on ratkottu suomen kielen kimurantteja ja päättely- ja oivaltamistehtäviä. Koska suosittua ryhmää ei ole voitu toistaiseksi jatkaa koronatilanteen vuoksi, päätimme tarjoilla pähkinöitä kaikkien valkonauhalaisten iloksi näin lehden välityksellä.

Aivot kaipaavat harjoitusta pysyäkseen virkeinä. Aivojumppa on siinäkin mukavaa, että sitä voi harjoittaa turvallisesti kotona eikä sitä varten edes tarvitse

vaihtaa jumppavaatteisiin. Jumppavälineiksi riittävät tämä lehti ja kynä.

Tämän vuoden aikana pääset rakentamaan yhdyssanoja, järjestelmään kirjaimia anagrammeissa, keksimään sanoja vihjeiden avulla ja tekemään muita erilaisia suomen kieleen perustuvia tehtäviä. Näitä tehtäviä ratkoessasi huollat samalla aivojasi. Aloita aivojumppa jo tänään!

Vuoden ensimmäiset aivopähkinät ovat läpileikkaus tulevista tehtävistä – pähkinävalikoima vaihtelee kerrasta toiseen.

1. Järjestä kirjaimet, niin saat Valkonauhassa vaikuttavan ihmisen etu- ja sukunimen.

HAAMUN TORNI

2. Tee yhdyssanoja. Sinulle on annettu yhdyssanan loppuosat. Keksi yksi ainoa sana, joka sopii jokaisen annetun sanan eteen. Niin saat viisi yhdyssanaa, joissa on sama alku mutta eri loppu.

?konsertti
?rakennus
?valtuusto
?kahvit
?musiikki

3. Minkä Etelä-Amerikan valtion nimeen sisältyy kuväline?

4. Mikä ihmisen kehonosa?

Alussa on tuho takaperin luettuna. Sitten on kostea elinympäristö, joita löytyy Suomesta. Lopussa on Vasemmistoliiton naispolitiikan etunimi.

5. Lisää konsonantit, niin saat sanan, joka on tulossa lähiaikoina.

_ E _ Ä _ _ O _ O U _

Vastaukset tehtäviin löydät tämän lehden sivulta 24.

Palstan kehittäjä ja materiaalin tuottaja on FM Tuija Viestilä. Hän on kirjoittanut Kielikiipeleitä -teoksen (2017, Finn Lectura) ja vetänyt Valkonauhan Kielipähkinä -ryhmiä.

Asioita, joista vaietaan

Teoksen kirjoittaja on VTM, islamintutkimukseen erikoistunut sosiologi ja kulttuuriantropologi ja nykyiseltä ammatiltaan toimittaja-käsikirjoittaja.

Monissa kodeissa tapahtuu sellaista, mistä lapset eivät kerro perheen ulkopuolisille. Suomessa elää noin 65 000 lasta perheessä, jossa toisella tai molemmalla vanhemmalla on päihdeongelma. A-kliinikkasäätiön tilastojen mukaan maassamme on yli puolimiljoonaa alkoholin riskikäyttäjää.

Suljettu liukuovi

Se oli merkki 13-vuotiaalle **Ani Kellomäelle**, ettei kotona ollut kaikki hyvin. Väsynyt äiti hallitsi perhettä tuon suljetun oven takaa. Kulissit ja jääkaappi olivat kunnossa. Teoksen kirjoittaja ei tiennyt, oliko hän tänään äidille rakas kullannappu vai huora. Lapsi muistaa kuulemansa sanat pitkään. Lapsi ei ymmärrä, miten alkoholi vaikuttaa käyttäjänsä. Suuri osa päihitteitä liikaa käyttävistä vanhemmista näyttää ulkoisesti olevan kuten kuuluukin. He käyvät töissä, tekevät ruokaa ja lukevat lapsilleen iltasatuja.

Ani Kellomäki:
KOSTEUSVAURIOITA,
Kasvukertomuksia
pullon juurelta
(Atena 2017)

Ani Kellomäen äidin alkoholin käytön muututtua hallitsemattomaksi, ulkopuoliset eivät ymmärtäneet lapsen häntää, tuolloin. Sittemmin Ani sairastui syöpään ja uupui lähes psykoosin partaalle. Tuossa vaiheessa hän myönsi voimattomuutensa, ja alkoi kertoa lapsuudestaan muille.

Ratkaisevinta eivät ole juodut senttilitrat vaan se piirilikki; piilotte- lu, salailu ja varo-

minen. Alkoholistiperheissä lapset näkevät ja ymmärtävät asioiden outouden tilan. Lohjaalisuus vanhempia kohtaan, ja pelko heidän menettämistään saa kuitenkin lapsen lähtemään mukaan yhteiseen kertomukseen.

Samaa tuhoa voivat tehdä lääkkeet, huumeet ja hoitamattomat mielenterveysongelmat. Kaikki se, jota lapsi joutuu varomaan. Asiat, joille ei ole sanoja. Juovassa vanhemmassa on sairauden ohella hyvää ja rakastettavaa. Ristiriita voi tehdä lapsen elämästä hankalaa. Saanko surra aiempia huonoja päiviä, kun vanhempi on tänään niin ihana?

Kirjaan on valikoitunut 40 erilaista tarinaa Kokovartalo-fiilis-blogin kautta. Suosittelen kirjaa niin vertaistueksi kuin oppikirjaksi alalla työskentelevillekin.

HANNELE TÖYRY
Kirjoittaja on
lääkintävahtimestari-
sairaankuljettaja,
psykiatrinen
sairaanhoidtaja
Kuopiosta.

Miten käy vapaaehtoistoiminnan uusissa rakenteissa?

Hallituksen sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen valmistelu etenee yhä vauhtia. Tällä hetkellä lain käsittelyssä on menossa valiokuntakuuleminen. Tarkoitus on, että väliaikainen virkamieshallinto aloittaa alueilla 1.7.2021, hyvinvointialueiden vaalit käydään 2022 ja hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023.

Uudistuksen tavoitteena on ihmiskeskiset palvelut, jotka ovat yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla. Palveluja kehitetään ja sovitetaan yhteen katkeamattomiksi palveluketjuiksi ja kokonaisuuksiksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon painopistettä siirretään varhaiseen ennaltaehkäisyyn ja peruspalveluihin. Uudistusta viedään eteenpäin palvelujen kehittäminen edellä, mutta uudistus sisältää myös rakenneuudistuksen, jossa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy kunnilta hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden rooli

Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, jotka vastaavat sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen järjestämisestä. Julkinen sektori säilyy palvelujen järjestäjänä ja pääasiallisena tuottajana. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja. Järjestöjen mahdollisuus tuottaa palveluita turvataan.

Jotkut järjestöjen toiminnat ovat syntyneet palvelujen katvealueille täydentämään palveluita. Tämän järjestölähtöisen toiminnan kehittämistä ja toteuttamista ovat tukeneet niin STEA kuin kunnatkin. Tämä toiminta sijoitetaan jatkossa hyvinvointialueille.

Sote-uudistuksen toteuduttua hyvinvointin ja terveyden edistäminen jakaantuu sekä kunnille että hyvinvointialueille, ja kumpikin taho vastaa siitä omassa toiminnassaan. Lakiesitys velvoittaa kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyöhön toistensa kanssa, ja niiden on tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Yhteistyötä on tehtävä myös alueilla toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Oleellista on luoda toimiva yhteistyörakenne ja liittymäpinta hyvinvointialueiden ja kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön välille. Sekä kunnan että hyvinvointialueen on edistettävä järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia. Molempien tahojen on myös mahdollista tukea järjestöjä avustuksin.

Kunnan uusi rooli - hyvinvointikunta

Vaikka sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät pois kunnista, kunnille jää jatkossa runsaas-

ti tehtäviä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden mahdollistamisessa ja tukemisessa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on moniammatillista ja poikkihallinnollista yhteistyötä, johon tarvitaan kaikkia kunnan toimialoja sekä yhteistyötä muiden toimijoiden kuten seurakuntien, yritysten, järjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Kunnille jää jatkossa runsaasti tehtäviä kuten varhaiskasvatus, koulutus, liikunta- ja kulttuuripalvelut, työllisyys, nuorisotyö, tekniset palvelut. Näillä on suuri merkitys paitsi terveyden ja hyvinvoinnin taustatekijöinä myös suoraan terveyttä tukevana tekijöinä.

Ihmisen terveyteen vaikuttavia tekijöitä on lukemattomia. Kodin arvot ja asenteet, kotona omaksutut elintavat ja kodin ilmapiiri vaikuttavat voimakkaasti terveyteen, samoin työelämä tai työn puuttuminen. Ihmisen elinympäristö – niin luontoympäristö kuin rakennettu – vaikuttaa terveyteen monella tavalla. Sosiaalisella elinympäristöllä on valtava merkitys ihmisen terveydelle. Muilta ihmisiltä saatu tuki edistää terveyttä, suojaa sairauksilta ja parantaa toipumismahdollisuuksia niillä, jotka jo ovat sairastuneet. Samoin psyykkiset tekijät vaikuttavat monella tavalla terveyteen ja sen kokemiseen.

Kunta voi omassa toiminnassaan tukea edellä lueteltuja tekijöitä, ja sosiaali- ja terveysalan järjestöt toimivat samalla asialla. Järjestöt kannattaa kutsua mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön suunnitteluun alusta alkaen. Tasavertaisina kumppaneina järjestöjen erityisasiantuntemus saadaan parhaiten hyödyttämään kaikkia kuntalaisia.

Järjestöt toimivat alustana kansalaistoiminnalle ja osallisuudelle sekä tarjoavat asiantuntevaa tukea ihmisille eri elämäntilanteissa. Järjestöt järjestävät merkityksellistä tekemistä kaikille ihmisille, myös niille, jotka ovat heikoimmassa asemassa yhteiskunnassamme. Osaltaan järjestötoiminta ja kansalaisyhteiskunta luovat toimivan kunnan sekä ehjän yhteiskunnan.

Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden roolit

Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta kohtasi viime vuonna sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden muutostakin vahvemman muutos-

voiman, koronan. Yhtäkkiä pitikin löytää turvalliset toimintamallit järjestää vapaaehtoistoimintaa pandemiatilanteessa ja toiminta siirtyi digitaalisiin kanaviin. Poikkeuksellinen tilanne pakotti yhdistämään voimia yli sektorirajojen ja herätti ihmisten auttamishalun. Lähiyhteisöstä tuli uudella tavalla tärkeä. Kuten aina, kriisissä ja muutoksessa on mahdollisuus. Tosi asia on, että valitettavasti korona myös syrjäytti ja tiputti eri ihmisryhmiä vaikeisiin tilanteisiin ja koronan hoivavelkaa maksetaan pitkään. Kaikkien mukana pitäminen ja mukaan nostaminen on vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden suurin haaste.

Hyvinvointialueet siirtävät sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisen ja päätöksenteon suurempiin yksiköihin. Vapaaehtoistoiminta on lähipalvelua ihmiseltä ihmiselle eikä se tosi asia muutu, vaikka rakenteet ympärillä muuttuvat. Vapaaehtoistoimintaa tarvitaan kuten ennenkin arjen hyvinvoinnin rakentajaksi. Tekemisen ja osallistumisen tavat monimuotoistuvat, samoin yhteistyökumppanuudet.

Lainsäätäjänkin on yhdistystoimijoiden hyvän tulevaisuuden puolella. Uudistunut rahan-keräyslaki tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi pienkeräysten järjestämiseen toiminnan hyväksi matalalla kynnyksellä. Yhdistyslain uudistus on myös käynnissä ja siitä odotetaan joustavuutta ja helppoutta toiminnan järjestämiseen. Vapaaehtoistoiminnalla on vapaus kuikoistaa osana yhdistystoimintaa.

Lue lisää: www.soste.fi/kuntavaalit/
www.soste.fi/vaikuta-yhteiseen-hyvaan/

Erityisasiantuntija
Ritva Varamäki,
SOSTE

Järjestöpäällikkö
Riitta Kittilä,
SOSTE

PIXABAY

Hannelen tarina

Synnyin vuonna 1982 perheeseen, jossa kaksi vanhempaa siskoani olivat jo joutuneet lastenkotiin äidin liiallisen alkoholin käytön vuoksi. Tämä oli isälle kova paikka. Koen, että lapsuuteni oli turvatonta ja pelottavaa aikaa, koska äiti käytti edelleen reilusti alkoholia. Olen kuullut isältäni, että äiti joi myös raskausaikana. Pääasiassa hoitovastuu oli äidillä, sillä isä yritti käydä kolmi-vuorotöissä. Myös isä joi välillä paljonkin, varsinkin viikonloppuisin. Sitten oli riitoja kuunneltava pikkusiskon kanssa ja tuli poliisitkin soitettua muutamia kertoja sinne kotiosoitteeseen. Aina lähti isä ja me työtöt jäimme sekavan äidin kanssa kotiin. Äidin käytös oli arvaamatonta ja äiti haisi pahalta. Koin isäni turvallisemmaksi vanhemmaksi.

Ensimmäiset muistikuvani ovat vasta 6–7 vuoden ikäisestä. En muista edes pikkusiskoni syntymää tai hänen vauva-aikaansa. Jouduin huolehtimaan paljon pikkusiskostani äidin oltua usein humalassa, kun isä oli töissä. Jouduimme muuttamaan usein, koska äiti ei tullut toimeen naapureiden kanssa. Äiti riiteli myös kavereitteni vanhempien kanssa. Häpesin äidin käytöstä. Vuonna 1991 äiti halusi muuttaa synnyinseudulle, kun olin juuri aloittanut ensimmäisen luokan ja minulla oli paljon kavereita. Isän oli lähdeittävä työpaikasta, josta olisi muutaman vuoden päästä päässyt eläkeputkeen.

Uudessa koulussa jouduin hyvin nopeasti koulukiusatuksi ja minua kiusattiin koko peruskoulun ajan. Yläasteelle men-tyäni äidin sisko kuoli syöpään.

Sen jälkeen äidin juomisesta tuli jokapäiväistä ja kontrolli hävisi kokonaan. Äiti muutti juovien miesten luokse sellaiselle vanhalle koululle, jossa tehtiin kiljua ja juotiin ihan koko ajan. Tapasin äitiäni, mutta äiti oli aina humalassa. Tuntui kuin olisin menettänyt äidin ihan kokonaan.

Peruskoulun jälkeen muutin opiskelupaikkakunnalle ja aloitin kokkiopinnot. Alkoholi tuli pikkuhiljaa kuvioihin mukaan. Voi miten sen avulla pystyinkin muuttamaan ihan paljon rohkeammaksi, kauniimmaksi, itsevarmemmaksi ja ihan superihmiseksi. Eräänä viikonloppuna minut pahoinpideltiin aika huonoon kuntoon asuntolassa ja siihen loppui kokkikoulu. Hain uudestaan kokkikouluun, tällä kertaa toiselle paikkakunnalle. Opinnot kuitenkin jäivät

sivuseikaksi ja juominen sekä bilettäminen veivät yhä enemmän aikaani. Tapasin 10 vuotta vanhemman miehen, jonka luokse muutin asumaan hyvin pian. Yhdessä juhliittiin ja viina virtasi. Pian olinkin sitten raskaana ja ikää oli 17 vuotta. Onneksi sain keskenmenon, sillä olin itsekkin vielä ihan lapsi ja elämänhallinta oli kadoksissa. Muutin tämän miehen kanssa uudelle paikkakunnalle, jossa aloitin merkonomiopinnot. Vuonna 2004 sain merkonomin tutkinnon suoritettua; sen verran elämä rauhoittui, että sain ammatin opiskeltua.

Nyt olin täysi-ikäinen, ikää oli jo 22 vuotta. Päätin muuttaa taas paikkakuntaa, ja muutin synnyinseudulleni. Isosiskoni kanssa vietimme kosteita iltoja ja ravasimme baareissa. Vuonna 2005 tuli tieto äidin kuolemasta. Äiti oli kaatunut pahasti ja joutunut sairaalaan. Kuolinsyyksi lääkäri totesi myös alkoholin aiheuttamat vammat esimerkiksi aivoissa. Olin äidin kuolinhetkellä itse risteilyllä.

Tapasin jälleen 10 vuotta vanhemman miehen, jonka luokse muutin asumaan ja taas olin pian raskaana. Nyt ajattelin, että elämä asettuu uomiinsa ja perhe-elämä alkaa. Asunto, jonka mies osti meille, oli iso, mutta se ei koskaan tuntunut kodilta.

Vuonna 2007 syntyi esikoiseni. Minä en kokenut tunnesidettä lapseeni. Mikään ei tuntunutkaan hyvälle. Jaksoin juuri ja juuri nousta sängystä. Oloni oli todella yksinäinen, enkä tuntenut oikein iloa lapsestakaan.

Jälkeenpäin olen ymmärtänyt, että minulla on ollut synnytyksen jälkeinen masennus. Minulla kävi perhetyöntekijä jonkin aikaa ja sain mielenterveys-toimistoon hoitajakontaktin.

Vuonna 2008 lähdin lähihoitajakouluun, kun lapsi oli 10 kuukauden ikäinen ja sai perhepäivähoitajalta paikan. Kävimme pariskuntana pariterapiassa muutaman kerran, mutta minulla vaan oli paha olla. Alkoholikäyttöni alkoi taas nosta päätään. Lapsi oli vajaa 2-vuotias, kun erosimme ja muutin lapsen kanssa asumaan kaksin. Lapsi oli paljon hoidossa, että minä pääsin juomaan ja laulamaan karaokea. Kävin, aina kun vaan pääsin, baareissa, yritin käydä koulussa ja yritin tehdä töitäkin sijaisena koulun ohella. Myös päättötyössä oli urakkaa.

Vuonna 2010 valmistuin lähihoitajaksi. Kun lähdin juhliimaan valmistumistani, päädyin yrittämään itsemurhaa lääkkeillä. Jouduin sairaalan kautta osastolle tarkkailujaksolle. Mitään konkreettista ei kuitenkaan tapahtunut ja sain jatkaa elämää pojan kanssa. Mielialalääkkeet minulle taidettiin määrätä. Juhlinta jatkui ihan samalla mallilla.

Loppuvuodesta 2010 tapasin miehen, johon rakastuin. Hänen mukanaan elämäni tuli amfetamiini. Hyvin nopeasti käytin alkoholin sijasta huumeita suonensisäisesti. Vuonna 2011 menimme naimisiin. Pian jouduin lastensuojelun kanssa tekemisiin, sillä lähipiirissä oli huomattu haitallinen päihteidenkäyttöni. Lapsen isä,

työnantaja, siskoni ja muut ihmiset alkoivat huomata päihdehuuruksen elämäni. Menetin työpaikkani.

Pian jouduin soittamaan lapsen isälle, että pojan on muutettava hänen luokseen asumaan. Elämäni oli tullut mukaan väkivalta ja pelko, häpeä ja syyllisyys olivat jokapäiväisiä kavereita, joiden kanssa kappailin. En pystynyt enää huolehtimaan itsestänikään, niin miten olisin voinut huolehtia lapsesta?

Olin pettynyt itseeni ihmisenä, äitinä. Minun oli hyvin vaikea hengittää. Tapaamiset lapsen kanssa eivät toteutuneet aina sopimuksen mukaan, minulle oli tärkeämpää vetää kamaa tai sitten olin niin huonossa kunnossa, etten pystynyt kohtaamaan lastani. Lapsi joutui usein pettymään, kun peruin tapaamisia. Aiheutin lapselle myös pelkoa, pettymyksiä toisensa perään sekä hylkäämisen kokemuksen päihteitä käyttämällä.

Vuonna 2013 odotin taas lasta. En pystynyt lopettamaan huumeiden käyttöäni, vaikka tiesin olevani raskaana. Käyttöhalut päihteisiin olivat niin voimakkaat, että olin ihan voimaton päihteiden kanssa. Minulle aloitettiin korvaushoito ja lähdimme perhekuntoutukseen mieheni kanssa. Epäilin kovasti sitä, miten ilman huumeita voisi elää.

Maaliskuussa 2014 syntyi toinen lapseni. Lapsi oli morfinitiputushoidossa noin kaksi kuukautta sairaalassa minun

huumeiden käyttöni vuoksi. Se oli todella raskasta aikaa. Näin lapseni vieroitusoireet, huulet tärisivät, lapsi itki koko ajan, tuska ja kipu näkyi lapsen silmistä. Myös lapsen sydäimestä löytyi pieni reikä.

Kesällä 2014 kotiuduimme ja vanhin lapsikin pääsi tapamaan minua säännöllises-

ti. Vertaistukiryhmät tulivat säännölliseksi osaksi elämääni ja niissä pystyin käsittelemään syyllisyyden ja häpeän tunteitani. Sain kuulua joukkoon juuri tällaisena, rikkinäisenä ihmisenä. Se oli paikka missä minua ymmärrettiin.

Esikoiseni alkoi oireilla eka-luokalla ja pääsi vuodeksi sai-

raalakouluun. Vuosi oli todella raskas ja sai minut ymmärtämään millaista tuhoa ja kärsimystä olin aiheuttanut päihdeidenkäytölläni lapsilleni. Vuonna 2016 laskin korvaushoidon pois, sillä halusin olla oma itseni enkä riippuvainen mistään lääkkeistä. Sen jälkeen aloin voida paremmin.

TERHI HEINILÄ

Millainen olisikaan #SuomilmanNaisia?

– Naisjärjestöjen Keskusliitto vaikuttaa 110-vuotisjuhlavuonna

Naisjärjestöjen Keskusliiton 110-juhlavuosi osuu vuoteen, jolloin pitkän kriisin päässä näkyy vihdoin valoa. Kriisin loppukirissä haluamme juhlia yli satavuotista naisten järjestäytynyttä yhteistyötä ja niitä naisia, jotka panoksellaan edistävät naisten oikeuksia, tukevat haavoittuvassa asemassa olevia, pitävät huolta kanssaihmisistä kriisissäkin ja sitkeästi puskevat Suomea kohti tasa-arvoista tulevaisuutta.

Tästä työstä on valtavan paljon naisten tekemän työn varassa. Naiset hoitavat lapsia ja ikäihmisiä yksityisesti ja hoivakodeissa, naiset hoitavat sairaita ja ovat enemmistönä matalapalkkaisissa, yhteis-

kuntaa ylläpitävissä tehtävissä. Naiset käyttävät paljon vapaa-aikaa järjestötyöhön ja sitä kautta toisten auttamiseen. Naiset korjaavat, hoitavat, järjestävät, kannustavat, tukevat – mitä tapahtuu, jos kaikki tämä loppuu? Minkälainen Suomi on ilman naisten tekemää työtä?

Naisjärjestöjen Suomi

Tämän haluamme nostaa esille juhlavuotena. Juhlavuoden sosiaalisen median kampanjassamme #SuomiIlmanNai-

sia kehotamme naisia ottamaan kuvan vapaaehtoistyöstään tai työpaikaltaan ja tuomaan esiin sen, mitä työ merkitsee. Näin kannustamme naisia tuomaan työnsä esiin ja sitä kautta valottamaan, kuinka moninaisissa tehtävissä naisia työskentelee – usein myös palkatta.

Juhlistamme vuotta 7.5.2021 järjestettävällä Naisjärjestöjen Suomi -juhlaseminaarilla, varmasti näinä aikoina ainakin osin myös etätilaisuutena. Olette lämpimästi tervetulleita seuraamaan tätä tapahtumaa. Palaamme vielä järjestämisen muotoon.

2021 ei ole vain Naisjärjestöjen Keskusliiton juhlavuosi. Se on naisjärjestöjen juhlavuosi. Naisjärjestöjen Keskusliiton 67 jäsenjärjestöä tekevät työtä, jota ilman Suomi ei pärjäisi. Naisjärjestöjen Keskusliittoa vieläkin vanhempi Suomen Valkonauhaliitto on toiminut Keskusliiton ansiokkaana jäsenenä jo vuodesta 1919 lähtien. Yhteistä historiaa, toimintaa ja naisten oikeuksien puolustamista olemme tehneet yhteistyössä muiden naisjärjestöjen kanssa jo pitkään! Juhlavuosi on hyvä hetki antaa tunnustusta onnistuneelle työlle, juhlia yhteistyötä ja vahvistaa rivejä tulevaisuuden haasteita varten.

Julkaisemme marraskuun 2021 vuosikokouksessa professori **Aura Korppi-Tommolan** valmisteleman historiikin Naisjärjestöjen Keskusliiton viimeiseltä 20 vuodelta. Näihin vuosiin mahtuu mon-

ta edistysaskelta, kuten lapsiavioliittojen kieltäminen ja naiseen kohdistuvan väkivallan vastaisen työn raportoijan viran perustaminen. Toisaalta työstämme samoja tavoitteita kuin 1880-luvulla, jolloin suomalaisen naisliikkeen perustavoitteita muotoiltiin ohjelmaksi 1880-luvulla Suomen Naisyhdistystä perustettaessa. Esimerkiksi samapalkkaisuutta ei olla vielääkään saavutettu. Työ jatkuu 110-vuotisjuhluvuonna, jolloin nostamme katseen tulevaisuuden haasteisiin.

Tehdään naisten työ näkyväksi

Koronapandemian seuraukset asettavat suuren haasteen myös tasa-arvotyölle ja naisten oikeuksille. Väkivalta kotona on lisääntynyt ja moni perhe kamppailee heikentyneen toimeentulon kanssa. Lasten ja nuorten tulevaisuuden usko ja turvallisuuden kokemus on koetuksella. Nuorilla on yhä suurempia vaikeuksia päästä sisään työmarkkinoille. Myös julkisen puolen hoitovelka kriisin jälkeen uhkaa niitä, jotka palveluja eniten tarvitsevat.

Naisjärjestöjen keskinäisellä yhteistyöllä on entistä suurempi rooli koronasta palautumiselle. Naisvaltaiset alat ovat kannatelleet yhteiskuntaa koko kriisin ajan, ja järjestöt ovat auttaneet myös niitä, joita julkinen puoli ei ole tavoittanut. Naisten työ, kotona, kouluissa, laitoksissa, valtionjohdossa, missä vain, tulee

kantamaan meidät myös ulos kriisistä.

Pitenevät päivät ja lisääntyvä valo antaa toivoa myös paremman yhteiskunnan rakentamiseen. Kriisistä palautuminen antaa mahdollisuuden edistää kestäviä arvoja ja yhteiskuntaa, jossa kukaan ei jää kriisissä yksin. Tässä työssä naisten yhteistyö on ratkaisevassa roolissa.

Naiset korjaavat, hoitavat, järjestävät, kannustavat, tukevat ja tukevat myös toinen toisiaan. Tehdään tämä työ näkyväksi ja jatketaan hyvää työtä!

Kirjoittaja on pääsihteeri. Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry

Oiva aivojumppa

s.17 vastaukset:

1. Nina Hurtamo
2. kirkko: kirkkokonsertti, kirkkorakennus, kirkkovaltuusto...
3. Venezuela
4. ohutsuoli
5. kevätkokous

Muutoksen matka

Matka avun lähteelle voi olla pitkä, päivien, kuukausien, vuosien, mitäinen. Se on prosessi. Alitajunta on voinut työstää keinoja kauan. Joskus itse on ollut voimaton ja neuvoton hakemaan apua

Vuonna 2019 omassa elämässäni muutui moni asia. Isojen päätösten vuosi. Irtisanouduin silloin vakituisesta työstä, aloitin uuden työn hankkeessa. Samana vuonna oli esikoisen ylioppilajuhlat ja kuopuksen rippijuhlat. Loppuvuodesta avioero ja muutto uuteen kotiin. Uusi arki totaaliyksinhuoltajana. Muutosten vuosi. Sinä vuonna lähdin pois omasta kodista. Se oli hyppy sumuun, tuntemattomaan, luottaen ja uskoen että elämä kantaa. Uskoen, että valoisimmat ajat ovat edessäpäin.

Sitä voi havahtua olleensa auttaja, kannattelijana. Miten sitten havahduin itse pyytämään apua ja vastaanottamaan sitä? Olinhan uskonut kykyyni selviytyä kaikista tilanteista, mitä elämässä tulee vastaan. Vaan, kukaan ei pärjää yksin.

Avun pyytäminen on vaikeiden asioiden sanomista ääneen. Suomessa on järjestöjä ja yhdistyksiä, jotka tarjoavat apua ja tukea

eri elämänvaiheissa. Sain apua, kun uskalsin lähteä sitä hakemaan. Lista on pitkä. Se kertoo suuresta hädästä ja yksinäisyydestä, jonka keskellä olin elänyt. Ollut sitkeä, kannatellut itseäni, kannatellut toista. Miksi en osannut olla itselleni lempeä aikaisemmin. Kuunnellut hätääni, joka sitoi ja pienensi voimavaroja, vei elämäniloa.

Sitä on voinut elää elämäänsä vahvana. Olin kestänyt kaikenlaisia elämänvaiheita, kestänyt myös vastatuulet, myrskyt, kaiken mitä eteen tuli. En osannut tuoda aiemmin esille omaa avuttomuuttani tilanteessa. Sitä ei osannut myöntää. Sille ei ollut nimeä. En osannut antaa sen esille tuomiselle mahdollisuutta. Oli selvittävä. Se oli olevinaan ainoa vaihtoehto. Oli selvittävä, jaksettava kunnes sitä huomasi, on pyydetty ulkopuolista apua. Vahvuuttaan voi kantaa niin, että ulkopuolinen ei tiedä siitä. Omassa kodissaan voi kokea turvattomuutta ja yksinäisyyttä ja pelkoa. Apua ei ollut helppo hakea. Avun pyytämiseen liittyi jonkinlainen häpeä. Piti paljastaa henkilökohtaisia asioita, kipuja, salaisuuksia.

Tilanne kotona oli lopulta vakava. Minua auttoi lopulta useakin taho. Etna-työ,

joka auttaa naisia vaikeassa elämäntilanteessa, Finfami ry, Kriisikeskus, Nollalinja, sosiaalipäivystys, päivystävä lastensuojelu, psykiatrinen sairaala, omaiset, pappi, perhesovittelu, lastenvalvoja, turvakoti, kärkeäjoikeus, rikosuhripäivystys ja oikeusaputoimisto.

On ystäviä, joilta sain kriisin keskellä kokea myötätuntoa, myötäelämistä. Vanha ystäväni lähetti teetä ja toinen yllätyspaketteja Englannista. Muutamien ystävien elävä yhteys. Se oli paikasta riippumatonta. Rakas ystäväni soitti ja viestitelli Lontoosta usein. Tuki ja rohkaisi. Itkin hänelle puhelimesta, puhuin kipujani ääneen. Hän välitti aidosti, tuki ja antoi voimaa. Valoi uskoa, että selviän, että selviämme. Lapset ja minä. Toisten ihmisten henkinen tuki oli tärkeää.

Läheisuhde- tai perheväkivallasta puhutaan silloin, kun väkivallan tekijä on lähisukulainen tai läheinen. Henkinen ja fyysinen väkivalta aiheuttaa ruumiillista, seksuaalista ja henkistä kärsimystä. Väkivaltaa on myös näillä teoilla uhkaaminen, pakkottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja läheisuhdeväkivaltaa esiintyy maailmanlaajuisesti, kaikissa kulttuureissa, yhteiskuntaluokissa ja ikäluokissa. Sitä tapahtui myös minulle. Kaikki toista alistava ja kontrolloiva käyttäytyminen täyttää väkivallan tunnusmerkit. Jos joutuu jatkuvasti puntaroimaan sanavalintojaan ja miettimään käyttäytymistään, se on persoonallisuutta nakertavaa väkivaltaa. Räjähdysh-

kän ja impulsiivisen ihmisen lähellä joutuu olemaan aistit hereillä ja terävinä. Keho viirittyy selviämään.

Suomessa lähes joka toinen nainen on elämänsä aikana kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa tai molempia. Joskus väkivalta alkaa niin hienovaraisena, että sitä on vaikea tunnistaa. Se voi alkaa esimerkiksi nimittelynä tai ihmissuhteista eristämisenä. Väkivallan kierre on katkaistava ajoissa.

Olin väkivallan koki- ja. Yksikään nainen ei ansaitse väkivaltaa eikä ole siihen syyllinen. Jokaisella on oikeus elää vapaana pelosta.

Kontrollointi on toisen käyttäytymisen, ajatusten ja tunteiden ohjailua. Väkivalta herätti pelkoa, uhan tunnetta. Henkinen väkivalta on paljolti piiloväkivaltaa. Sen tarkoituksena on murentaa uhrin uskoa ja luottamusta omaan itseensä, omaan ajattelu- ja käsityskykyynsä sekä kykyyn tuntea oikein.

Olin luovana ihmisenä tottunut pärjäämään vaikeissa tilanteissa. Ehkä ajattelin, että ennenkin pärjättiin eikä erottu.

Avun lähteelle hakeutuminen oli vaikeaa, sillä olin itsekkin lapsuudessa ja nuoruudessa joutunut selviämään vaikeissa tilanteissa. Kodin palaminen tulipalossa ja myöhemmin isän äkillinen kuolema. Muutin nuorena opiskelemaan toiselle paikkakunnalle, myöhemmin ulkomaille. Pärjäsin, selvisin kaikenlaisista tilanteista.

Päästin lopulta irti vahvuudesta, kun purin sydäntäni puhelimesta valkonauhah-

Yksikään nainen ei ansaitse väkivaltaa eikä ole siihen syyllinen. Jokaisella on oikeus elää vapaana pelosta.

distyksessä toimivalle naiselle, johon olin tutustunut. Hän rohkaisi minua menemään puhumaan myös Kriisikeskukseen. Puhuin vaikeasta elämäntilanteestani. Olin kokenut pitkään jatkunutta henkistä väkivaltaa, myös fyysistä.

Olin jo aikaisemmin kirjoittanut yksityisviestin vaikeasta tilanteestani parille ihmiselle, joiden koin olevan luotettavia, joiden uskoin voivan auttaa. Kun sanoo asioita ääneen, saa kokea turvaa ja hyväksyvää läsnäoloa, voi päästää irti vahvuudesta. Sain olla tarvitseva ja heikko, ottaa vastaan apua ja huolenpitoa. Ei tarvinnut enää kantaa, ei suojella, ei peitellä salaisuuksia. Salaisuuksien verhot oli avattu. Tilalle tuli vapaus. Sai sanoa, että on särkynyt. Silloin voi kokea myös itse hoivaa. Sain antaa toisten kannatella. Sain olla tarvitseva, elää rehellisesti auki. Olin pärjännyt kauan yksin.

Vuoden kuluessa luin paljon resilienssistä. Se on ominaisuus, jota sanotaan joustavuudeksi, kimmoisuudeksi sekä kyvyksi suuntautua uudelleen. Se on kykyä kohdata vaikeuksia ja selvitä niistä. Elämässä tulee vastaan vaikeuksia, mutta niistä voi selvitä. Asioita voi muuttaa. Kaikkein ei voi vaikuttaa, mutta joihinkin asioihin voi. Kipu ja suru eivät poistu kokonaan, mutta omaan suhtautumistapaan voi vaikuttaa. Elämässä voi tapahtua uudenlaista kasvua vaikeuksien jälkeen. Pohdin myös resonointia. Jotkut ihmiset heijastivat hyvää. Koin joidenkin kanssa yhteyttä, samalla taajuudella olevaa värähtelyä. Sain kokea tullessi nähdyn, kuullun ja kohdatuksi vaikeassa tilanteessani. On tärkeää pitää yllä toivoa eikä luovuttaa. Ystävällisyys ja lempeys itseä kohtaan on tärkeää.

Olen valinnut myönteisyyden, uskon ja luottamuksen. Olo sisimmässä on rauhallinen ja levollinen isojen muutosten ja päätösten jälkeen. Pääsin alkuvuodesta 2020 traumapsykoterapiaan, jossa sain käydä läpi elämäni asioita. Sain terapeutista kuuntelevan, läsnäolevan ihmisen. Korona-aikaan traumapsykoterapia-käyntejä hoidettiin etänä. Puhuin usein terapeutin kanssa puhelimes-

sa järven rannalla. Muistan, kun sanoin, että sisälläni oleva ahdistus on kuin vuori. Se ei lähde pois. Vaan rannoille se mureni.

Luonto auttaa saamaan uusia näkökulmia. Elämä jatkuu, uutta puhkeaa, syntyy ja kasvaa. Ajatuksissa, elämässä, ympärillä. Lähes päivittäin kävelen järvelle, jossa mieli rauhoittuu. Kesän jälkeen jatkoin myös uintia läpi syksyn ja talven. Luonnon voima on vahvistava. En aiemmin uskaltanut mennä avantoon, nykyään käyn avannossa monta kertaa viikossa. Aamuisin, keskellä päivää tai iltauinnilla. Se auttaa elämään tätä hetkeä, olemaan tässä ja nyt. Olen saanut kokea myös paljon virtuaalista lämpöä ja tukea.

Vuosi on vaihtunut. Aika parantaa haavat. Annan itselleni aikaa toipua kokemastani. Valitsen tänäänkin elää sydän auki. Hengittäen. Haluan olla avoin ja rohkea. On uskottava hyvään, on uskallettava ja heittäydyttävä. Silloin sitä voi lentää kevyesti kuin lintu, elämässä, rakkaudessa, joka niin monin eri tavoin ympäröi.

Minua lohdutti tarina lootuskukasta, joka on vertauskuva sille, kuinka jotkut ihmiset taittelevat kipunsa sisään ja taittelevat sen myöhemmin auki, muuntuneena seesteisyydeksi, itsekontrolliksi ja peräänantamattomuudeksi. Kukka on sinnikäs. Haluan pyrkiä samaan. Sinnikkyys on kykyä päästä psyykkisen kivun ja vaikeiden vastoinkäymisten aikojen yli. Kärsimyksestä, menetyksistä ja vaikeuksien syvyyksistä voi päästä ulos ja niiden yli.

Tuokoon kevät ja kesä mukanaan liljoja, kesän lumpeita, orkideoita, voimaa, seesteisyyttä ja kaikkea hyvää, mitä itse kukin meistä tarvitsee.

Rohkaisen kaikkia vaikeassa elämäntilanteessa olevia hakeutumaan avun lähteelle. Avun pyytäminen voi osoittautua elämää rikastuttavaksi. Se voi avata kokonaisen uuden elämän. Rakkauden kokaisen. Elämme rakkaudesta. Rakkaudessa ei ole pelkoa.

Nimimerkki ”Matkani avun lähteelle”

Valkonauha-lehden toimituskunnan jäsen Hannele Töyry ideoi lehtemme uuden palstan. Hannele työsti ”Mitä sinulle tänään kuuluu?” -palstalle muodon yhdessä ensimmäisen kirjoittajavieraan, runoilija Pia Perkiön, kanssa.

Mitä kuuluu, Pia Perkiö?

Kiitos kysymästä, hyvää kuuluu. Mitä nyt ikä on tuonut vaivoja ja keho raihnaistuu, mutta se lienee väistämätöntä, ja yritän olla ajattelematta sitä liikaa. Hyvää kuuluu, koska yhä pystyn liikkumaan ja aistitkin vielä toimivat, vaikka vähän vajaasti. Hyvää kuuluu, kun saan yhä kirjoittaa runoja siitä, miltä tuntuu.

*Tänään oli hyvä päivä.
Opin jotain.
Unohdin jotain.
Muistin jotain.
Kaipasin jotain.
Olen elossa!*

Hyvää kuuluu, vaikka koronarajoitukset tuppaaavat jo rasittamaan, ärsyttämään ja masentamaan. Kun kohta vuoteen en ole voinut viettää aikaa lasten perheiden kanssa muuten kuin puhelimen välityksellä. Ja kun ystäviäkään ei ole voinut tavata, ei käydä yhdessä kahvilla ja pohdiskella elämänmenoa, ihan arkisesti vähän parantaa maailmaa.

Hyvää kuuluu, koska yhteys omaisiin ja ystäviin on kuitenkin olemassa ja koska nytkin on monia keinoja yhteydenpitoon – on puhelin ja tietokone ja myös tavallinen posti (vaikka Suomen Posti ei kirjeiden kirjoittamista enää tuekaan, mikä kyllä surettaa minua).

Hyvää kuuluu, vaikka kaikkeen tuntuu kuluvan tuplasti enemmän aikaa kuin ennen ja

tavaroiden etsiminen on kuin uusi harrastus. Hyvää kuuluu, koska kiirettä ei ole. Se on hyvä, sillä kaiken ehtii tehdä hitaasti, etsiä kaikessa rauhassa hukattuja tavaroita ja sanoja.

Hyvältä tuntuu sekin, että välillä voi vain olla tekemättä mitään. Ja levättyään voi taas tehdä jotain, saada aikaankin vähän. Voi ainakin rukoilla, heidän puolestaan, joita tahtoo muistaa. Ja se vasta tärkeää työtä onkin. Tai siis ei työtä, mutta tärkeää.

Hyvää kuuluu, vaikka kaikki muuttuu ja välillä tuntuu, että koko ajan huonomaksi.

Hyvää kuuluu, koska Jumala ei muutu. Koska Hänen armonsä ei muutu eikä loppu. Ja koska Hän hyväksyy minutkin juuri tällaisena kuin olen, raihnaisena, väsyvä, kiukuttelevana, epäonnistuvana. Yritän siis myös itse hyväksyä itseni tällaisena, vaikka, myönnettävä on, välillä se tuntuu tosi vaikealta. Mutta jos kerran Jumala, miksi en minä?

Hyvää siis kuuluu ja yhä parempaa kuuluisi, jos en pyörittelisi mielessäni huoliani ja vaivojani vaan jättäisin ne kaikki Vapahtajan hoidettaviksi. Tekisin niin kuin Raamatussa ohjeistetaan:

”Heittäkää kaikki murheenne hänen kannettavakseen, sillä hän pitää teistä huolen.” (1.Piet.5:7)

Ja sama uusimman käännöksen mukaan: *”Voitte heittää kaikki huolenne hänelle, sillä hän välittää teistä.” (UT 2020)*

Tätä olen opetellut koko ikäni. Ja vaikka en taida ikinä oppia päästämään irti murhehtimisesta ja huolehtimisesta, tiedän armollisen Herrani ymmärtävän senkin. Tahtoisin oppia kääntämään katseeni ja asenteeni kohti valoa ja toivoa, joka päivä ja varsinkin silloin, kun ahdistus valtaa mielen. Sillä se valo heijastaa viestiä: Luota kaikessa Jumalaan, niin silloin sinulle ”kuuluu hyvää”, olipa päiväsi millainen tahansa.

*Olisiko mahdollista antaa käsien laskeutua
toimettomina syliin, kääntää katse
keskenkäisyydestä kiitollisuuteen,
ajatella ahdistumatta
ajan katkeamatonta kulkua,
löytää Luojaan luottamisen rauha
ja jäädä siihen.*

*Olisiko mahdollista jättää murheelliset muistot,
kokemusten kovettama katkeruus
ja ottaa vastaan tuokio taivasta,
levätä olemassaolon ilossa
ja vain kiittää siitä, mitä on.*

- Pia Eira Anneli Perkiö syntyi 1.12.1944 Hämeenlinnassa.
- Runoilija ja kirjailija, toiminut myös diakonina ja toimittajana
- Kirjoittanut suosittun virren ”Kosketa minua, Henki”
- Kirjoittanut suomenkielisen sanoituksen joululauluun Taivas sylissäni (Himlen i min famn, sanoitus Erik Hillestad ja sävellys Carola Häggkvist). Laulu sanoitti Valkonauhan tunnelmia koronajouluna 2020.
- Pia on myös mummo, Jumalan johdatukseen luottava kiitollinen elämän ihmettelijä.

PIRJO SIPILÄ

Jaakko S. Ketolan kotitalon kertomaa

Kotitalomme mielenkiintoinen historia herää eloon

Muutin mieheni **Kyöstin** ja kissamme Sissi-kollin kanssa Ryttylästä ostamaamme taloon syksyllä 2018. Talo löytyi sattumalta, emmekä tienneet tulevasta asuinkunnastamme mitään, emmekä tunteet siellä ketään. Vuosien etsimisen tuloksena päätimme tämän ostomme ensi vilkaisulla. Oppaanamme toimi intuitio.

Talosta alkoi selvitä pikkuhiljaa erilaisia asioita, mm. että talo oli noin 100 vuotta vanha ja siirretty vuonna 1922 Terijoelta nykyiselle paikalle Ryttylään. Koko talon elinkaaren ajan se oli ollut saman **Ketolan** suvun omistuksessa. Olemme siis talon ensimmäiset suvun ulkopuoliset asukkaat ja omistajat.

Jaakko (Jakob) Sigurd Ketola (aiemmin **Hermansson**) oli talomme perustajan, merikapteeni **Johan Ketolan**

Kuva talostamme Terijoen aikaisessa asussaan v. 1911, jossa länsipäädyssä lasikuistit. Hirret kuljetettiin v. 1922 Ryttylään junalla ja nykyisin talo ei enää muistuta paljoakaan alkuperäistä.

nuorempi veli. Jaakko syntyi Helsingissä 6.5.1882. Hän oli suomalainen maallikkosaarnaaja ja kristillisen kirjallisuuden suomentaja. Hän osal-

A Ketolan talo v.1984. Ketolan tila oli alkuaan n. kuuden hehtaarin suuruinen pientila, jolla oli kotieläimiä kuvan navetassa. Puustosta vanhimmat jäljellä olevat ovat kaksi Siperian kuusta, Euroopan lehtikuusi, Douglasin kuusi, koivu ja hopeapaju. Tonttimme puulajistosta olemme laskeneet noin 20 eri lajin puuta tai pensasta.

listui myös rakennustöihin ja talon pystytykseen. Veljesten isä oli muurari, jonka kuoltua varhain, joutui vanhempi veli Johan lähtemään 17-vuotiaana merille purjelaivoilla ja myöhemmin höyrylaivoilla. Nuorempi veli Jakob sai käydä kouluja pitempään. Talomme vintiltä löytyi mm. Siionin virsikirjan fraktuuralla painettuja sivuja. Mitään merkkejä nk. jumalattomasta elämästä talosta ei ole löytynyt, ellei sellaiseksi lasketa Highland Queen -merkkistä viskin sekoitusastiaa, joka tosin on voinut kuulua joko merikap-

teenille tai hänen lääkäripojalleen.

Ketola toimi saarnaajana **Akseli Skutnabbin** perustamassa Evankeliset ystävät -liikkeessä. Hän suomensi **C.H. MacIntoshin** ensimmäisen, toisen ja kolmannen Mooseksen kirjan selitysteokset nimimerkillä J.S.K.

Ketola suomensi myös v. 1912 ruotsinkielisen **Matilda Roslin-Kalliola** -teoksen *Mietteitä Gogin sodasta*. Teos sisälsi kuvauksen Roslin-Kalliolan sedän, Merikarvialla kirkkoherrana toimineen **Gustaf Nyholmin** kokemasta näystä lopunajan tapahtumista. Nyholm kertoi näystä Roslin-Kalliolalle, joka kirjoitti sen muistiin. Hän julkaisi sen setänsä pyynnöstä vasta 40 vuotta myöhemmin. Kirjan suomennos johti vuonna 1913 syytteeseen majesteet-

Merikapteeni Johan Ketola vaimonsa kanssa. Ketola oli tavallinen merimies purjelaivoilla niin kauan, kunnes tapasi tulevan vaimonsa ja alkoi kouluttautua Rauman merikoulussa, ensin perämiehiksi, sitten yliperämiehiksi. Meillä toisen kerroksen ikkunasta Vanhalle Kylätielle päin näkee hyvin tähtitaivaan ja sen huoneen seinälle oli jäänyt myös Euroopan kartta vuodelta 1938, jolloin Ketola vetäytyi eläkkeelle. Sanomme sitä huonetta sen takia "karttahuoneeksi".

Saarnamies Jaakko Ketola

Ompeluseura siltä ajalta, kun lääkäri Jaakko Ketola vaimoineen piti SPR:n talkoita sidetarpeiden pakkaamiseksi, muodista päätellen kuva on ehkä 1960-luvulta. Ompelukerhoa veti talossa ensin merikapun vaimo, sitten kapun lääkäripojan vaimo.

tirikoksesta Roslin-Kalliola, suomentajaa ja kustantajaa vastaan. Turun hovioikeus vapautti syytetyt lokakuussa 1914.

Majesteettirikos oli hallitsijaan kohdistuva loukkaus ja näin ollen rangaistavaksi säädetty. Prokuraattori **Konstantin Kasanski** valitti päätöksestä Suomen senaattiin.

Juttu käsiteltiin uudelleen tammikuussa 1916. Ketola ja **Renwall** tuomittiin puoleksi vuodeksi vankeuteen majesteettirikoksesta. Tuomiot lyhennettiin neljään kuukauteen, jonka Renwall istui Turun lääninvankilassa ja Ketola Katajanokan vankilassa. Vankeusaikanaan Ketola suomensi C.H.MacIntoshin kolmannen Mooseksen kirjan selityksen.

Vapaakirkollinen herätys

Axel Skutnabb syntyi 27.12.1875. Hän tutustui kouluvuosinaan vapaakirkolliseen herätykseen, joka tunnettiin nimellä Evankeliset ystävät. Skutnabb pääsi ylioppilaaksi Hämeenlinnan lyseosta v. 1895, yhdessä **Eino Leinon** ja **Larin Kyöstin** kanssa. Skutnabb luopui teologian opiskelusta, koska ei hyväksynyt kaikkia kirkon oppeja ja

siirtyi Vapaakirkkoon. Skutnabb oli keskeinen henkilö synnittämyysliikkeen johdossa. Liikkeen opin mukaan ei ollut mitään kadottavaa syntiä eikä kadotustuomiota vaan oli sallittua ajatella, että kaikki ihmiset pelastuvat.

Synnittämyysoppi

Kaikki eivät ymmärtäneet Skutnabbin synnittämyysoppia ja hänet ”hiillostettiin” ulos Vapaakirkon toiminnasta. Sitten hän perusti Evankeliset ystävät-liikkeen, jonka keskeinen sanoma oli: ”Kun pitää itsensä synnittömänä niin, että on synnitön ja uskomalla, että on Kristuksen kaltainen, niin on hänen kaltaisensa.”

KUVAT: Pirjo Sipilän ja Kyösti Helinin arkisto

TIETOA NS. MAJESTEETTIRIKOKSESTA

Kun tsaarinvalta eli viimeisiä, levottomia aikojaan, oli Venäjän keisari urkkijoihin hälytystilassa. Epäluulot kohdistuivat kaikkiin ja kaikkeen, mikä vähänkin saattoi haiskahtaa keisarivallan arvostelulta. Siksi monia vilpittämiä ihmisiä alettiin painostamaan, jopa rankaisemaan, jos heidän menettelyistään pystyttiin mitenkään aistimaan tsaarinvallan arvostelemista. Kansallisarkistossa on useita asiakirjoja, joita on jäänyt tuolta ajalta osoittamaan, miten täysin viattomia ihmisiä saatettiin vakoilla ja pitää jotenkin uhkana keisarivallelle. Esimerkiksi ruukinpatruuna ja liikemies **Anders Ramsay** kuvaa teoksessaan ”Muistoja lapsen ja hopeahapsen”, miten hämmästyntynyt hän oli, kun näki

itsestään kirjoitettuja vakoluraportteja, ilman että mies oli ollut lainkaan poliittisesti aktiivinen. Tätä taustaa vasten **Jaakko Ketolan** lopunajoja käsittelevä tekstisuomenno muuttui poliittisten urkkijoiden mielikuvissa toiveeksi keisari-ajan loppumiselle, jolloin siitä tuli rangaistus. Myös epäpoliittinen tutkimusmatkailijamme **Nordenskiöld** joutui pakenemaan Ruotsiin, kun oli pitänyt Andersin päivän juhlassa puheen, jonka urkkijat tulkitsevat arvosteluksi tsaarinvaltaa vastaan. Nordenskiöld pakeni viime tingassa luistimilla Ahvenanmaan saaristoon, putosi muutaman kerran mereenkin, mutta pääsi jatkamaan Maarianhaminasta laivalla Ruotsiin, jossa odotti professuuri.

PIRJO SIPILÄ

Koronan näkymätön varjo

Vaikka elämä muuttuu ja terveydenhuoltoon tulee parannuksia, siitä huolimatta kuin tyhjästä, ilmenee uusia sairauksia ja ongelmia kilpajuoksuamme hyvinvoinnin tielle.

Uanhempi sukupolvi tietänee vaaralliset taudit, joita ilmeni viime vuosisadan aikana ihmiskunnassamme. Tämänhetkinen, meitä kaikkia koskettava tauti on korona. Se on tullut tutuksi tavalla tai toisella lähes jokaiselle.

Tätä tekstiä kirjoittaessani lauantaina 15.1.2021 koronaan menehtyneitä on maassamme yhteensä 618 henkilöä. Koronaan menehtyneiden määrä Suomessa on onneksi toistaiseksi pieni verrattuna viime vuosisadalla riehuneeseen espan-

jantautiin. Tuohon tappavaan influenssaan kuolleiden määrä maassamme oli vuosina 1918–1920 noin 20 000 henkilöä.

Espanjantautiin menehtyi eri puolilla maailmaa 30-100 miljoonaa ihmistä.

Aasialaiseksi nimetty maailmanlaajuinen influenssa kiersi maailmalla vuosina 1956–1958. Äitini sairasti taudin ollessani itse noin kahden vuoden vanha. Isäni ja kaksi vanhempaa sisartani eivät tautiin sairastuneet, eikä minulle jäänyt tapahtuneesta juuri minkäänlaista muistikuvaa.

Ennen koronaa oli myös yksi lievempi epidemia, SARS vuonna 2003. Se ei onneksi aiheuttanut Suomessa merkittävässä määrin tautitapauksia.

Viimeaikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että aikanaan taudin sairastaneet ja siitä selviytyneet, nykyiset vanhuksikäiset, kantavat edelleen veressään silloisen influenssan viruksen vasta-aineita.

Koronan vaikutukset

Koronan vaikutusta en ole juuri havainnut omassa asuinkunnassamme Hausjärvellä, vaikka joitakin tautitapauksia on ollut.

Riihimäen sairaalassa koronaan sairastuneita on ollut hoidettavana jokuunen, tasaisin väliajoin. Omalla tontillamme ei kutsumattomia vieraita käy ja kutsutut käyttävät asianmukaisesti maskia, hansikkaita ja desinfiointiaineita.

Espanjantauti on koskettanut sukuni ja perhettäni kuitenkin kovalla kädellä vuosien vuosina 1918–1920 ja vielä sen jälkeenkin. Mummoni ja vaarini olivat avioituneet juuri espanjantaudin alkuaikoina. Ensimmäinen tytär, **Raili Raakel**, eli noin 6-vuotiaaksi. Seuraava lapsi, tytär hänkin, **Hertta Rebekka** eli 4-vuotiaaksi. Nämä lapset kuolivat vain kuukauden sisällä espanjantautiin ja heidät on haudattu todennäköisimmin jonkin Asikkalaan joukkohautaan. Kyse-lyistä huolimatta ei heidän haudoistaan ole saatu tietoja.

Sitten syntyi kolmas tytär **Saara Kyllikki**, joka eli vanhaksi saakka, työskennellen lastenhoitajana. Suvussa kiertää tieto, että Saara selvisi taudista, sillä hän sai rintamaitoa. Näiden tyttöjen lisäksi syntyi peräkkäin neljä poikaa sekä nuorimmaiseksi **Eeva**-tytär, jota mummoni hellitteli yllin kyllin, liiaksi saakka, kuu-leman mukaan. On sanomattakin selvää, että perhe oli hyvin köyhä. Mummoni oli topakka, pieni täti, joka piti kahden huoneen käsittävän mökin tarkassa järjestyksessä, monin tavoin. Vaari oli sitä vastoin lempeä uskovainen vanhus, 16 vuotta mummoa vanhempi. Vaarini joutuikin vanhainkotiin, ehkä jopa ennen aikojaan.

Tarina kertoo, että vaarini oli erään kerran tulossa vanhainkodista kotiinsa pyhäksi ja käymään kirkossa jumalanpalveluksessa, mutta mummo oli vastassa harja kädessä ja ajoi vaarin matkoihinsa. Minä en ehtinyt vaaria koskaan tavata. Hän eli kuitenkin 86-vuotiaaksi ja mummoni 92-vuotiaaksi, joten molemmat saivat elää pitkän elämän.

Espanjantautiin kuolleiden kahden sisaruksen lisäksi ei perheeltämme ole menehtynyt muita suvun jäseniä pandemioihin. Kova elämä kasvatti neljästä reippaasta pojastakin hyviä työmiehiä, joista on vielä kaksi elossa. **Paavo**-setäni on 92-vuotias ja asuu hoitokodissa Tampereella ja 90-vuotias **Jaakko**-setäni asuu Ruotsissa yksin omakotitalossaan, jossa kodinhoitajat käyvät auttamassa arkiaskareissa.

Kirjoittaja on valokuvaaja ja Valkonauha-lehden toimituskunnan jäsen.

PIRJO VAHTOLA

Elämän voimana LUOTTAMUS

Jos joku tekisi tutkimuksen kirjoituksistani, saarnoista, puheista, hartauksista, runoista ja muista teksteistä, hän löytäisi varmasti muutamia kaikkina aikoina toistuvia aiheita. Luottamus on yksi niistä. Perussy luottamuksen tai sen puuttumisen pohdintaan juontuu varmasti kokemuksesta, jota kuvaan runossa:

Perustukset järkkyvät

*Minä olin pieni, me olimme pieniä.
Oli tavallinen arkipäivä,
luulimme niin.*

*Äiti kokosi meidät keittiössä syliinsä.
Ehkä hän itki, en muista.*

*Isä on kuollut.
Auto-onnettomuus,
tapaturma.*

*Ehkä minä itkin, en muista.
Ymmärsin niin kuin yhdeksänvuotias
ymmärtää.*

*Lähdin hyppäämään narua.
Kerroin salaisuuden:*

*”Isä on kuollut.
Auto-onnettomuus,
tapaturma.”*

*Hautajaisista muistan
freesian ja pääsiäisliljojen tuoksun.
Kolmantena päivänä isä nousi taivaaseen.*

Unissani hän tuli yhä uudelleen takaisin.

Isä kuoli huhtikuussa vuonna 1960. Viittaus hautajaispäivän kukkien tuoksuun kertoo pääsiäisen läheisyydestä. Runon olen kirjoittanut vasta syksyllä 2011, kun olin sururyhmän vetäjien koulutuksessa.

Isän äkillinen kuolema on ollut minulle elämän perusteita syvältä järkyttävä kokemus: ei enää selkää, johon nojata pyörän tarakalla, ei enää isän kättä, huulia hiuksilla, naurua, mustaa baskeria, kynää korvan takana. Miten elää, kun kaikki voi milloin tahansa muuttua, olla toisin? Minkä varassa uskallan? Teini-ikäisenä muistan pohtineeni näitä kysymyksiä paljon. Yhtenä kesänä kesken uintireissua tulin joutopäätökseen: en voi miltään taholta saada vakuutusta siitä, että elämässäni asiat menisivät hyvin. Jumalalle olisi toki mahdollista sellainen taata, mutta hän ei sitä tee. Tai ainakin Jumalan käsitys hyvästä voi olla eri kuin itse ajattelen. Siispä oli opittava elämään epävarmuuden kanssa ja samalla luottamaan.

Tässä nyt olen. Täytin viime joulukuussa 70 vuotta, ja olen aika tyytyväinen olooni ja elooni. Mikä on kantanut, mikä on vienyt eteenpäin?

Elämä on voimakas, halu elää ja kokea on vahva. Vaikka isää ei enää ollut, oli muita rakkaita ja tärkeitä ihmisiä. Äiti on ollut kasvuvuosiensa tärkein ihminen. Hän on ollut aina. Ja hän on ollut minun puolellani. Hän on näyttänyt esimerkkiä selviämisestä ja eteenpäin mene-

misestä. Äiti on nyt 92-vuotias ja asuu kodissa, josta aikanaan lähdin opiskelemaan. Noin 50 vuotta on luottamusta rakentanut kanssani mieheni Lasse, elämä hänen kanssaan, meidän perheemme, rakkaus ja ystävyys.

Seurakunta ja usko Jumalaan on kuulunut elämäni pienestä asti. Nuorena koin kyllä paikkakunnalla vaikuttaneen ns. viidennen herätysliikkeen julistuksen ja opetuksen välillä ahdistavaksi. Niin vahvasti olin kuitenkin kiinni seurakunnassa, Raamatussa ja uskossa, että lähdin opiskelemaan teologiaa. Minusta tuli aikanaan kirkon työntekijä, ensin lehtori ja sitten pappi.

*Kirjoittaja on
rovasti.*

Tunnen olevani pitkän jatkumon yksi lenkki. Koen samanlaisia asioita kuin ihmiset ovat aina ja kaikkialla kokeneet. Myös selviytymiskeinot ovat samat: suku, ystävät, oma perhe, Jumala ja hänen tulemisensa ihmiseksi Jeesuksessa, Raamattu, usko ja rukous, seurakunta. Kokemus on osoittanut, että usko lisää luottamusta. Jumala kestää minun kapinani, huutoni ja epäilykseni. Kun oma usko horjuu, kirkon usko kantaa. Jumalanpalvelus ja erityisesti ehtoollinen on tullut vuodelta tärkeämmäksi. Siinä kolmiyhteinen Jumala on minua yhtä lähellä kuin leipä ja viini. Päätän runoon:

Luottamus

Sinä kysyt toivoni perustaa.

Minulla on vain luottamus.

*Elämä on luottamuksen varassa,
että aurinko paistaa ja sade tulee ajallaan,
että siemen versoo ja vilja kypsyy,
että joku synnyttää ja joku hoitaa syntyvää,
että joku rakastaa ja on jota rakastaa.*

*Kuolema on luottamuksen varassa,
etteivät äidit ja isät uskoneet turhaan,
että Raamattu on totta ja Jumalan sanaa,
että Jeesus Kristus on noussut kuolleista,
että minutkin kerran herätetään.*

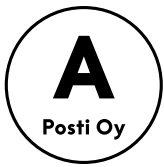
Kaikki on luottamuksen varassa.

Muuta ei ole.

Tämä varmuus riittää.

Posti Green

Eläviä sanoja

*Miksi pitäisi olla hiljaa,
jos ääni on annettu?
Miksi pitäisi jäädä janoon,
jos vettä on kannettu?*

*Miksi pitäisi olla vaiti
ja kuunnella huhua,
jos voi ottaa selvää
ja tunteista puhua?*

*Miksi pitäisi jäädä varjoon,
kun taivas tulvii valoa
ja kaikki maa on täynnä
elämisen paloa?*

ANNA-MARI KASKINEN,
Auringon aika

Valkonauha Suomessa: vastuuta sinusta ja minusta vuodesta 1896

